

Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.
1535 Budapest, Pf. 773.

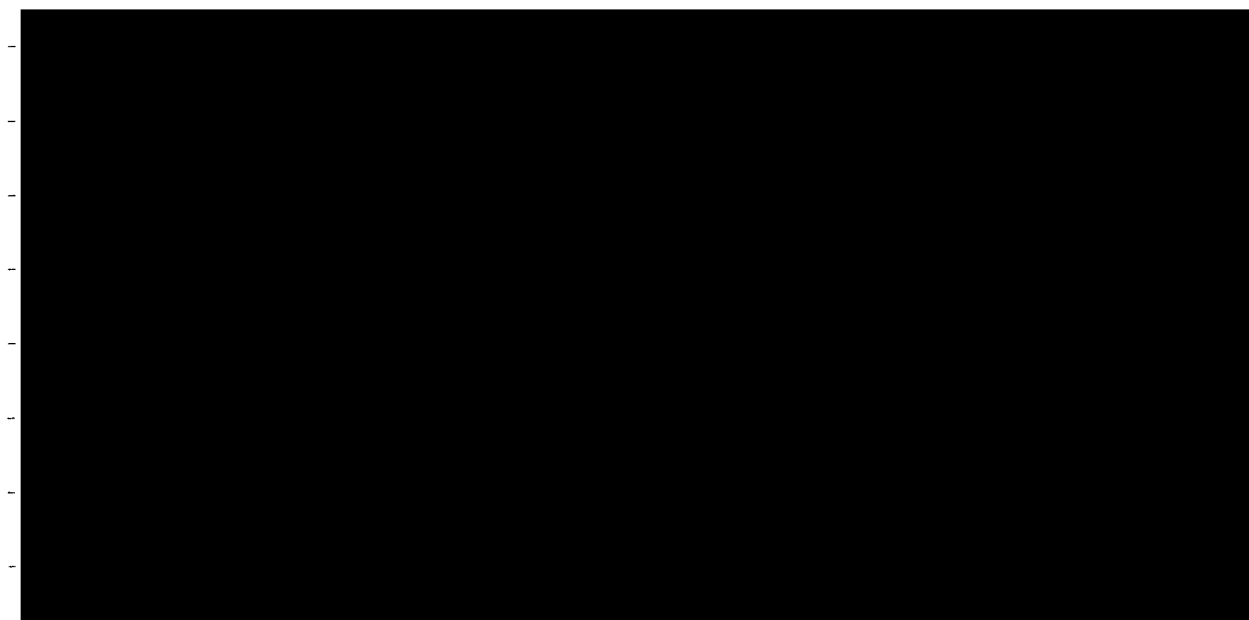
Tárgy: Alkotmányjogi panasz a 2015. évi CCXIV. törvény ügyében

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG			
Ügyszám:	IV/913-0/2016		
Érkezett:	2016 MÁJ 11.		
Peridény:	1	Kezelőiroda:	
Melléklet:	37 db		

Alulírott

[REDACTED] az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdés c) pontjában nevesített, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdésében konkretizált alkotmánybírói hatáskör és ugyancsak az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt indítványozói jogosultság alapján, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt törvényi határidőn belül,

képviselőként, az alábbiak szerint előterjesztett,

ALKOTMÁNYJOGI PANASZT

nyújtom be.

A. KÉRELMEK

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy „a tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében tett egyes kárrendezési intézkedésekről” szóló 2015. évi CCXIV. törvény (továbbiakban: Törvény)

- 15. § (4) bekezdése
- 16. § (4) bekezdése
- 17. § (2) bekezdése

alaptörvény-ellenességét megállapítani és a rendelkezéseket az Abtv. 41. § (1) alkalmazásával megsemmisíteni szíveskedjen.

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a 15. § (4) és 17. § (2) bekezdések vonatkozásában az Abtv. 45. § (4) bekezdésében biztosított jogával élve ex tunc, a kihirdetésre visszamenőleges hatályú megsemmisítést alkalmazzon, mivel a 15. § (4) és 17. § (2) bekezdések alkalmazása által az indítványozóknak okozott jogsérelem csak ilyen módon orvosolható.

B. A HIVATKOZOTT JOGSZABÁLYI ÉS ALAPTÖRVÉNYI RENDELKEZÉSEK

A tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében tett egyes kárrendezési intézkedésekről szóló 2015. évi CCXIV. törvény a Törvény 19. §-a szerint 2016 január 1-jén lépett hatályba.

B.a. A TÖRVÉNY SÉRELMESENEK TARTOTT RENDELKEZÉSEI

15.§ (4) bek.: „A kárrendezésre jogosult teljes követelése, a követelés biztosítékai, valamint a követeléshez kapcsolódó igények – ide értve a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése, illetve az egyéb kártérítés iránti igényeket is – az ellenérték megfizetésével egyidejűleg e törvény erejénél fogva az Alapra szállnak át.”

16. § (4) bek.: „A kárrendezésre jogosult részére fizetendő ellenérték meghatározása során a (3) bekezdés szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-jétől az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot.”

17. § (2) bek.: Az Alap a követelés (kötvény vagy pénzkövetelés) átszállásától számított 40 napon belül az adós ellen folyamatban lévő felszámolási eljárásban akkor is jogosult hitelezői igényt érvényesíteni, ha a hitelezői bejelentésre rendelkezésre álló határidő eltelt, függetlenül attól, hogy a követelés eredeti jogosultja a hitelezői igényt bejelentette-e.

B.b. AZ ALAPTÖRVÉNY HIVATKOZOTT RENDELKEZÉSEI ÉS A KORÁBBI ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI DÖNTÉSEK HIVATKOZHATÓSÁGA

1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései

Indítványunkban az Alaptörvény következő cikkeinek sérelmét állítjuk (idézve a korábbi alkotmányi szabályozást is a korábbi AB határozatok hivatkozhatósága alátámasztásaként)

Alaptörvény XV. cikk:

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja”.

A korábbi alkotmányi szabályozás:

70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.

Alaptörvény XIII. cikk:

„(1) Mindenkinnek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
 (2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet”.

A korábbi alkotmányi szabályozás:

13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése:

„1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

A korábbi alkotmányi szabályozás:

2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.

Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése:

„Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

A korábbi alkotmányi szabályozás:

57. § (5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.

Mivel egyes alapvető jogok tekintetében állítunk alaptörvény-ellenességet, indokolt nevesíteni azt, hogy milyen esetben engedi meg az Alaptörvény az alapvető jogok korlátozását.

Az Alaptörvény „Szabadság és felelősség” fejezetében foglalt I. cikkének (3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

Ugyancsak indokolt hivatkozni arra, hogy mi alapján állítja a *gazdálkodó szervezet indítványozó* az alapjog-sérelmet.

Az Alaptörvény I. cikkének (4) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”.

Ez alapján a gazdálkodó szervezeteket is megilletik az alapvető jogok, ezen belül többek között a tisztességes eljárás; velük kapcsolatban is biztosíték a jogállamiság elve, továbbá a gazdasági típusú alapvető jogok alanyai is lehetnek.

2. A korábbi döntések hivatkozhatósága

Indítványunkban több esetben az Alkotmánybíróság korábbi döntéseire is hivatkozunk, bár tudjuk, hogy Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) 19. cikkének (2) bekezdése 2013. április 1-jei hatállyal megváltoztatta az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontját, és annak szövegét a következőképpen állapította meg: „[a]z Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybíróági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés nem érinti az ezen határozat által kifejtett joghatásokat.”

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság azonban a korábbi alkotmányon alapuló határozatairól kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.”¹ A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánja az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak összevetését és mérlegelését is tekintettel.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdéseknél felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, továbbá szükségesnek mutatkozik ezeknek a meghozandó döntés indokolásába történő beillesztése. Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként történő megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indokolásának a létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.²

INDOKOLÁS

C. A HATÁSKÖRRE VONATKOZÓ INDÍTVÁNY ELJÁRÁSI FELTÉTELEINEK TELJESÜLÉSE

1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha

- a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és
- b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.”

C.a. AZ INDÍTVÁNYOZÓK SZEMÉLYES ÉRINTETTSÉGE

Az alábbiakban előadjuk azokat a tényeket, amelyek ügyfeleim közvetlen érintettségét támasztják alá.

¹ 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]

² 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [27]-[34]

Álláspontunk szerint, jelen indítványban előterjesztett okfejtésünk alapján az indítványt előterjesztő valamennyi természetes illetve jogi személy esetében fennáll az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti közvetlen érintettség és jogsérelem, mivel **az indítványozók valamennyien a felszámolás alatt álló Quaestor Értékpapír Zrt. korábbi ügyfelei**, akik a mellékletként csatolt (a) számlaszerződések, (b) adásvételi szerződések, (c) a Pénzügyi Stabilitási és Nonprofit Kft. illetve a Quaestor Értékpapír Zrt. egyenlegközlői, (d) az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozatai, valamint (e) a Kárrendezési Alap kárrendezési határozatai szerint) a Törvény hatálya alá tartozó, kárrendezési kérelmet benyújtott, a Kárrendezési Alap által elismerten kárrendezésre jogosult személyek.³ Teljesen azonos igazolások benyújtása nem volt lehetséges, mivel az Indítványozók nem mindegyike rendelkezik az összes dokumentummal, de minden indítványozó esetében csatoltunk annyi dokumentumot, amennyivel az adott indítványozó Törvény általi érintettsége egyértelműen bizonyítható.

A Törvény 2. §-a szerint:

(1) bek.: Kárrendezésre jogosult – a 3. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel – az a magánszemély, jogi személy és más szervezet, aki vagy amely az 1. § szerinti ügyletekből eredően a kibocsátóval vagy a befektetési szolgáltatóval szemben fennálló követeléssel (a továbbiakban: követelés) a befektetési szolgáltató felszámolása jogerős elrendelésének napján és a kárrendezési kérelem benyújtásának napján egyaránt rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdésen túl kárrendezésre jogosult az is,

- a) aki az 1. § szerinti ügyletekből eredően a követelést általános jogutódként attól szerezte, aki a követeléssel a befektetési szolgáltató felszámolása jogerős elrendelésének napján rendelkezett,
- b) akinek kötvényét nem az (1) bekezdés szerinti befektetési szolgáltató tartja nyilván, azzal, hogy a felszámolás elrendelésének napjára vonatkozó, (1) bekezdés szerinti feltétel arra a befektetési szolgáltatóra vonatkozik, amely számára a kötvényt értékesítette.

Valamennyi indítványozó tehát *a Kárrendezési Alap által igazoltan* a Törvény hatálya alá tartozó természetes illetve jogi személy, amely Törvény sérelmesnek vélt rendelkezései a panaszosok személyét, konkrét jogviszonyát *közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan* érintő rendelkezéseket állapítanak meg, amelynek következtében a panaszosok alapjogai – a D. pontban kifejtett módon – sérülnek.⁴

C.a.1.

[(1) Indítványozó] érintettsége

Az (1) Indítványozó 2009. óta volt Quaestor ügyfél, számlaszerződését 2009. ápr. 9-én kötötte a Quaestor Értékpapír Zrt.-vel (továbbiakban: QÉP). Régi adásvételi szerződéseit azonban nem őrizte meg az azokhoz tartozó kötvények eladása után, mert azokhoz további joghatás már nem fűződött. Így csak a Quaestor Hrudira Zrt. (továbbiakban: Hrudira) utólag valótlannak bizonyult csődbejelentésének napján, 2015. márc. 9-én élő kötvénykövetelésekről rendelkezik adásvételi szerződésekkel, ahol a kötvények mennyisége megegyezik a Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft (továbbiakban: PSFN) 2015. ápr. 22-i állapotot tükröző egyenlegközlőjével, ami alapján az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapja (továbbiakban: QKKA) megállapította számára a Befektetővédelmi Alap (továbbiakban: BEVA) és a QKKA által kifizetendő kártérítést illetve kárrendezést, és amiből a QKKA-t terhelő kárrendezési részt nem kapta meg. A kárrendezési igényt a QKKA-tól a Törvény értelmében átvette a Kárrendezési Alap.

³ Az Alkotmánybíróság a 32/2015. (XI. 19.) AB határozatban az érintettség ilyenekénti igazolását elfogadta. Az Indokolás [52] bekezdése alapján ugyanis: „az indítványozók valamennyien [...] érintettségüket az indítványhoz csatolt egyenlegközlőkkel, számlakivonatokkal illetve szerződéssel igazolták”.

⁴ 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]; 3367/2012. (XII. 15.) AB határozat, Indokolás [15]; 3038/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [12]

A Kárrendezési Alap az (1) Indítványozó aktuális (2015. ápr. 22-én élő kötvénykövetelései) adásvételi szerződéseiben szereplő, illetve a PSFN egyenlegközlőjében szereplő 7 526 833 Ft. kötvény bekerülési értékkel számolt, amit így az Indítványozó le tudott ellenőrizni. A Törvény értelmében ebből vont le az Alap a meglévő és korábbi hozamai alapján (az (1) indítványozó 2008. jan. 1 után lett Quaestor ügyfél) 2 720 143 Ft-t, amit viszont az Indítványozó nem tud ellenőrizni, mert korábbi adásvételi szerződése már nincsenek meg, hiszen azoknak már nem volt joghatása, azt jogi álláspontunk szerint csak a Törvény teremtette meg visszamenőleges hatállyal ismét.

A Kárrendezési Alap a teljes aktuális és már visszaváltott kötvénymennyiségre a QÉP nyilvántartásából állapította meg a hozamot, amely cég az Indítványozó számára meg nem ismerhető módon meghamisított nyilvántartást vezetett, így tudta a 150 milliárdos kötvénykibocsátást leplezni a Keler Rt. illetve a Pénzügyi Felügyelet elől. Az indítványozó emlékei szerint nem rendelkezett olyan nagy kötvénymennyiséggel a múltban, ami ekkora levonást indokolna, ezt azonban bizonyítani nem tudja a már kidobott lejárt adásvételi szerződesei miatt. A Quaestor Értékpapír Zrt. az Indítványozó számára nem megismerhető módon meghamisított nyilvántartása miatt az Indítványozónak alapvető fontossággal bírna, hogy a hozamait a teljes hozamszámításba bevont kötvénymennyiségre ellenőrizni tudja, ezt azonban nem tudja megtenni, mert lejárt adásvételi szerződéseivel nem rendelkezik, ahhoz a Törvény utólag, évekkel a lejártuk után rendelt joghatályt.

C.a.2. [REDACTED] [(2) Indítványozó] érintettsége

A (2) Indítványozó 2009. ápr. 14-e óta volt a Quaestor ügyfele. Quaestortól kapott készpénz letéti számlájával igazolni tudja, hogy a Quaestor Értékpapír Zrt. a számláján a bruttó hozamot (847 800 Ft. kamatot) írta jóvá QFF160113A1 kötvényei után, majd ebből immár a számláján jóváírt összegből vont a QÉP hozamot (135 648 Ft.) illetve Eho-t (50 868 Ft.)

Vagyis álláspontunk szerint a Törvény az Indítványozó tulajdonjogát sérti, amikor a számláján ténylegesen jóváírt, és adózott jövedelmet nem ismer el megszerzett tulajdonként.

Esete nem speciális, valamennyi károsultnak megegyező módon számította a QÉP a hozamot, viszont e legtöbb károsult nem rendelkezik a (2) indítványozóhoz hasonló igazolással, mert ilyet a QÉP automatikusan nem, csak kérésre adott.

C.a.3. [REDACTED] [(3) Indítványozó] érintettsége

A (3) indítványozó 2001. márc. 20-a óta Quaestor ügyfél. A felszámoló PSFN egyenlegközlő igazolása illetve a Kárrendezési Alap kárrendezési határozata szerint 76 076 261 Ft. bekerülési értékű Quaestor Hrutira kötvénnyel rendelkezett 2015. ápr. 22-én, amire a Kárrendezési Alap 0 (nulla) Ft. kárrendezést állapított meg. Ezzel nem kezelte őt egyenlő méltóságú félként azzal a 3 millió Ft. alatti követeléssel rendelkező károsulttal, aki a Quaestor 2015. márc. 9-i (utólag valótlannak bizonyult) csődbejelentése előtt kevesebb, mint egy évvel nyitott számlát, kevesebb, mint 3 millió Ft. összeget helyezett Quaestor Hrutira kötvényekbe, azokból soha nem vett ki, és azokra kamatot soha nem is kapott. Ez a példában szereplő 3. millió Ft. alatti követeléssel rendelkező károsult 100% kárrendezésben részesül, míg az Indítványozó 0 Ft.-ban, amivel a Törvényhozó nem kezeli őt egyenlő méltóságú félként.

Ez a Törvény 16. § (4) bekezdésének diszkriminatív voltából adódik, amely szerint [a] kárrendezésre jogosult részére fizetendő ellenérték meghatározása során a (3) bekezdés

szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-jétől az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot. Mivel a 16. § (3) bekezdése a kárrendezés alapját 30 millió Ft-ban maximalizálja, viszont a 16. § (4) bekezdése a valamennyi, tehát a 30 millió Ft. feletti tőkére kapott hozamot is levonni rendeli, ezáltal az akár csak néhány évnyi Quaestor kapcsolattal rendelkező 30 millió feletti károsultak többségét gyakorlatilag kizárta a kárrendezésből, egyszerűen a vagyoni helyzetük alapján diszkriminálva őket.

Másrészt pedig a Törvény 16. § (4) bekezdése a 2008. jan. 1-től jóváírt hozamokat rendelte levonni. Ez kiterjed a Törvény 1. § (1) bekezdése, és a Kárrendezési Alap Kárrendezési Szabályzatának 5.2. pontja szerint a QEP által forgalmazott, Quaestor Pénzügyi Tanácsadó Zrt. (továbbiakban: QPT) által kibocsátott Quaestor Inगतlankötvényekre is. A QPT Inगतlankötvény-programja 2001 és 2012 között futott, a cég valamennyi hitelezőjének kötvényéből adódó tőkekövetelést és a hozamokat legkésőbb 2012-ben visszafizette. A QPT valamennyi Inगतlankötvény-tulajdonost kifizette, így ezek a követelések megszerzett tulajdonná váltak.

A Quaestor Hrutira kötvények éves kamatkuponnal rendelkeztek, a hozamokat minden évben jóváírták az ügyfelek pénzeszámláján. Mivel a Quaestor Hrutira Zrt-t 2007-ben alapították, az éves kamatfizetés miatt hozamot először 2008-ban fizetett, de ezek a befektetések nem lehettek 2007-nél régebbiek. A QPT Inगतlankötvények azonban a Quaestor Hrutira kötvényekkel szemben nem rendelkeztek évi kamatkuponnal, hozamot egy összegben a kötvény lejártakor, 10 év futamidő után fizettek. Emiatt viszont egy 2011-ben lejárt, és hozamot 2011-ben fizető kötvény esetében valamennyi 2001-től felhalmozott hozamot le kell vonni a Törvény 16. § (4) bekezdése szerint, mert azt 2011-ben írták jóvá. Emiatt az egyszeri hozamjóváírás történhet meg az, hogy pl. az Indítványozó Pénz-számla kivonatából ellenőrizhetően 2012.01.30-i, illetve 2012.01.31-i QPT kötvény visszaváltásainál a kamat meghaladta a tőke-visszafizetést (2012.01.30-án: 90 000 Ft. tőke, 156 240 Ft. kamat, 2012.01.31-én 307 000 Ft. tőke, 533 143 Ft. kamat). Egy tíz éves befektetés összhozamáról van szó, nem 2008. jan. 1. utáni befektetések hozamáról, amit álláspontunk szerint alaptörvény-ellenesen rendel levonni a Törvény 16. § (4) bekezdése. Ilyen időtávon az inflációt már nem lehet figyelmen kívül hagyni. Fel kívánjuk hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy ezekben az években még a mainál lényegesen magasabb, akár kétszámjegyű infláció is volt, vagyis 100 Ft. lényegesen magasabb vásárlóerővel rendelkezett, mint 2015. ápr. 22-én, vagy 2016-ban, amikor a Törvény szerint a kifizetések meg fognak történni.

A (3) indítványozó 2001. szept. 5-én vásárolt először QPT Inगतlankötvényt. Ezek 10 éves futamidejű kötvények voltak, amik 2011-ben fizettek kamatot, ami a Törvény 16. § (4) bekezdése szerint a kárrendezésből levonandó. Az indítványozó folyamatosan rendelkezett QPT Inगतlankötvényekkel a kötvényprogram 2012-es befejezéséig, ami után viszont Quaestor Hrutira kötvényekbe fektette az Inगतlankötvényekből kapott tőkejóváírást és a hozamokat. Vagyis a törvény az Indítványozó esetében megvalósulását tekintve a 2001-től 2015-ig terjedő 14 év hozamait rendeli levonni, ahol már a hozamlevonás rendkívül hosszú időtartama felveti az arányos teherviselés sérelmét. Ez a másik ok, ami miatt az indítványozó 76 milliós követelés ellenére nulla kárrendezésben részesül.

Ez az Indítványozó esetén azt jelenti, hogy a 76 076 261 Ft. bekerülési értékű kötvényből a Kárrendezési Alap 30 milliót vesz figyelembe a kárrendezés alapjaként, abból levon 37 873 066 Ft-t nettó hozamot, amivel a hozamokkal csökkentett „vételár” -7 873 066 Ft., a 3 millió feletti rész 11%-ának levonása értelemszerűen 0, és így a BEVA már a BEVA által kifizetett 6 004 200 Ft-t figyelmen kívül hagyva is 0 kárrendezés jön ki. A negatív hozamokkal csökkentett „vételár” rámutat a törvény által előírt számítás józan észnek ellentmondó voltára. A Tpt. által fizetett

BEVA kárrendezés alkotmányosságát nem vonta kétségbe senki, a Tpt. BEVA kárrendezési szabályai álláspontunk szerint is alkotmányosak. Az Alkotmánybíróság 32/2015. (XI. 19.) határozatában megjegyezte ugyan, hogy aggályos lehet az, ha a károsultak kárrendezése a korábban realizált előnyök figyelmen kívül hagyásával történik, álláspontunk szerint azonban ebből nem következik egy olyan szabályozás szükségessége, különösen pedig alkotmányossága, amely olyan károsultakat is teljes mértékben kizár a kárrendezésből, akik korábban semmilyen pénzt nem vettek ki a Quaestorból. Az indítványozó esetében a kárrendezés alapjának 30 millióban történő limitálása, míg a teljes körű, a hatásában 14 évre visszamenő hozamlevonás, és a kötvényprogramjukat évekkel ezelőtt teljes mértékben lezáró kibocsátók kötvényhozamainak bevonása a levonásokba vezetett oda, hogy a kárrendezése nulla lett. Az indítványozók ismerete szerint 12 000 ilyen nullás határozat van.

C.a.4. [REDACTED] [(4) Indítványozó] érintettsége

[REDACTED] 2013. júl. 25-én lett a Quaestor ügyfele. Mindössze két vásárlási tranzakciója volt. Először 2013. júl. 26-án vett 547 db QFD140813 kötvényt TBSZ számlára. Ennek lejártakor viszont szüksége volt a pénzre, a lejárt kötvények ellenértékét kivette, amit a mellékelt TBSZ számla megszüntetéséről szóló okirattal, készpénzátutalási megbízással, és az „elszámolással” igazolt. Külön felhívjuk a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét a TBSZ számla megszüntetését rögzítő okiraton szereplő kitételre, miszerint a „[s]zerződő felek kijelentik, hogy egymással teljes körűen elszámoltak, egymással szemben követelésük, igényük nincs.” Az Indítványozó a TBSZ számlájának megszűnése után hosszabb időszakon keresztül semmilyen kapcsolatban nem állt a Quaestorral. Álláspontunk szerint egyértelmű, hogy megszerzett tulajdon sérelmével jár a Törvény, amikor az indítványozó e követelését is bevonja a kárrendezés alapját csökkentő levonásba.

Az Indítványozó ugyanis 2014. nov. 27-én ismét Quaestor Hrudira kötvényeket vett, ezúttal 556 db QFD150520-as kötvényt a főszámlájára. Erre hozamot már nem kapott. A Törvény diszkriminálja, nem kezeli azonos méltóságú személyként az indítványozót egy olyan kötvénnyel összehasonlítva, aki ugyancsak kivette a tőkéjét a hozamokkal együtt 2014 aug. 14-én, mindketten felszámolták számláikat, és akitől nem rendeli utólag levonni a hozamokat. A Törvény megszerzett tulajdont rendel elvonni, így tulajdonjogot sért, és a tulajdonjogot sértő levonás nem vonatkozik minden a számláját ezen a napon felszámoló Quaestor ügyfélre. Ugyancsak nem kezeli a Törvény az Indítványozót azonos méltóságú személynek azzal a károsulttal, aki az Indítványozóhoz hasonlóan egy olyan korábban soha nem használt számlára vásárolt azonos kötvényt azonos mennyiségben 2014. nov. 27-én, mint az Indítványozó. Ettől a másik személytől semmilyen hozamot nem vonnak le (a QFD150520-as kötvény 2014. nov. 27. után már nem fizetett a Quaestor-botrány kirobbanásáig hozamot), míg az indítványozótól levonják egy másik, már felszámolt számlájáról korábban vitathatatlanul megszerzett tulajdonát, az 547 db QFD140813 kötvényének hozamait.

Felhívjuk a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy téves a Törvény 16. § (4) bekezdésének azon értelmezése, hogy az a nettó hozamot rendeli levonni. A Kárrendezési Alap határozataiban is megtevesztő a „Levonás: nettó hozamok” megnevezés. A Törvény 16. § (4) bekezdése szerint „a (3) bekezdés szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-jétől az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot”, ami a TBSZ számla felszámolása esetén a bruttó hozamot jelenti, és ami után az Indítványozónak éves adóbevallásakor kellett 75 312 Ft. kamatadót bevallania és megfizetnie.

Vagyis az Indítványozó esetén törvény nem egyszerűen a QFD140813 kötvényből származó nettó hozamát rendelte levonni a követeléséből, hanem esetében még az általa külön befizetett 75

312 Ft. kamatadót is. A befizetett adók kárrendezésből való levonása egyrészt diszkriminatív, mert nem minden károsultra vonatkozik, másrészt az Alkotmánybíróság 32/2015. (XI. 19.) AB határozat indoklásának [94] pontjából sem levezethető.

C.a.5. [REDACTED] [(5) Indítványozó] érintettsége

Az (5) Indítványozó a (4) Indítványozóhoz hasonlóan (aki a férje) 2013. júl. 25-én lett a Quaestor ügyfele. 2013. júl. 26-án vett 547 db QFD140813 kötvényt TBSZ számlára, amely TBSZ számlát a kötvények lejárta után 2014. aug. 14-én ugyancsak megszüntette, és a kötvényeiért kapott ellenértéket a Quaestortól elutaltatta.

Az (5) Indítványozó még a QFD140813 lejárta előtt az addig inaktív főszámlájára 834 db QFD141126-os kötvényt vásárolt, majd annak ellenértékét 2014. nov. 27-én 853 db QFD150520-as kötvénybe fektette, amely ellenértékéhez már nem jutott hozzá a Quaestor 2015. márc. 9-i, utólag valótlannak bizonyult csődbejelentéséig.

Határozott álláspontunk szerint már a lejárt és újrabefektetett QFD141126-os kötvény hozamának levonása is tulajdonjogot sért, mert a kötvény tőkéje és kamatai a 2014. nov. 26-i jóváírásakor megszerzett tulajdonná váltak. A megszerzett tulajdon elvonása, a tulajdonjog sérelme azonban sokkal jobban tetten érhető a QFD140813 kötvény hozamának utólagos elvonásakor, mert annak ellenértéke, beleértve hozamait, a TBSZ számla megszüntetése és a megkapott készpénz más pénzügyi intézetbe való elutasítása után álláspontunk az vitathatatlanul megszerzett tulajdonná vált, így álláspontunk szerint lezárt ügyletbe avatkozik be a Törvény visszamenőleges hatállyal alaptörvény-ellenesen.

Az esettel fel kívánjuk hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy jelentős számban voltak olyan Quaestor ügyfelek, akik pénzt vettek ki az évek során a Quaestortól, vagyis a követelésük megszerzett tulajdonná vált, és most visszamenőleges hatállyal mégis beavatkozik ezekbe a lezárt ügyletekbe is a Törvény. Ez nem csak a (4) Indítványozóhoz hasonlóan úgy jöhetett létre, hogy volt egy olyan időszak, amikor a károsult egyáltalán nem volt a Quaestor ügyfele, számos olyan eset is volt, ahol volt kivét, de maradt közben valamennyi pénz a Quaestornál.

Az (5) indítványozó esetén is bruttó hozamot kell a Törvény szerint az 547 db QFD140813 kötvénye hozamából levonni, mert a TBSZ számla megszüntetése miatti kamatadót az Indítványozónak az éves adóbevallásában saját magának kellett szerepeltetnie, abból nem volt a QÉP adót, vagyis esetében is utólag nem csak a megszerzett nettó hozamot, hanem még az éves adóbevallásában külön bevallott, és azzal egyidejűleg megfizetett kamatadót is elvonni rendeli a Törvény.

C.a.6. [REDACTED] [(6) Indítványozó] érintettsége

A (6) beadványozó esete hasonló az (1) beadványozóéhoz. Ő sem rendelkezik a múltbéli, lejárt szerződéseivel, amivel le tudná ellenőrizni a Kárrendezési Alap határozatában a nettó levonások oszlopban szereplő tételt.

Az esete annyiban más az (1) Indítványozóétól, hogy a (6) Indítványozó esetében a debreceni Quaestor irodában zúzták be minden esetben a lejárt és visszavett szerződéseit. Ismerete szerint mindenki lejárt szerződéseivel ezt tették a debreceni irodában. Azt, hogy ezzel a Quaestornál folyó bűncselekmény-sorozatot igyekezett leplezni az eljárásra utasítást adó személy, vagy

egyszerűen az ügyfeleknek kívántak segíteni, hogy a régi, joghatállyal már nem rendelkező szerződéseket elvették tőlük, hogy az ne zavarja össze őket, az az Indítványozó előtt nem ismert, és ez a nyomozóhatóság, nem pedig az Alkotmánybíróság tárgykörébe eső eset.

A Törvény viszont visszamenőleges követelést, egészen pontosan hozamlevonást rendelt a régi, már lejárt szerződésekhez is. Így olyan helyzetet teremtett, hogy az Indítványozó a debreceni Quaestor iroda rutin eljárása miatt nem tudja leellenőrizni a Kárrendezési Alap határozatát. Az Indítványozó vitatja a Kárrendezési Alap múltbéli hozam számítását, emlékei szerint nem rendelkezett annyi kötvénnyel, ami ilyen levonást indokolna, rendes bírósághoz azonban nem tud fordulni, mert a Quaestor iroda rutin eljárása miatt nem tudja bizonyítani a múltbéli hozamait. A Quaestor iroda eljárása ellen pedig nem tiltakozott, mert valóban segítségnek érezte, hogy lejárt, joghatással már nem bíró adásvételi szerződéseit elvették, és így a nála maradt élő szerződésekből könnyebben tájékozódhatott.

Szeretnénk felhívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét az Indítványozónak a Quaestor Értékpapír Zrt-t felszámoló PSFN-ről kapott 2015-ös hozamigazolálásán szereplő kitételekre: „Tájékoztatjuk arról, hogy jelen igazolás a QUAEOTOR Értékpapír Zrt. „f.a.” rendelkezésére álló informatikai és számlavezetési rendszeréből kigyűjtött tranzakciós adatok alapján került összeállításra, azonban a felszámolás előtti tranzakciók valós tartalma és keletkezésük körülményei az igazolás tartalmi keretei között nem vizsgálhatók felül.”⁵ Vagyis a Quaestor nyilvántartásába legjobb beletekintéssel rendelkező felszámoló sem tartja hitelesnek a Quaestor nyilvántartását, és elutasít bármilyen felelősséget a meghamisított nyilvántartásból származó adatok helyessége ügyében. A Törvény mégis ezt az Indítványozó és károsultársai számára nem megismerhető módon meghamisított nyilvántartást veszi figyelembe a nettó hozamok levonásánál.

Az Indítványozó fel kívánja hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét a kárrendezést növelő és csökkentő tételek aszimmetrikus bizonyítási szükségletére a Törvény alkalmazása során. A Kárrendezési Alaphoz (illetve a korábban Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjához) a kárrendezést alapját jelentő, tehát pozitív előjelű tételt az Indítványozónak magának kellett előterjesztenie, azt az Alap összevetette a Quaestor nyilvántartásával. Az igénybejelentéshez felhasználható volt ugyan a felszámoló PSFN által kiadott egyenlegközlő, azonban annak tartalmát a károsultak összevethették az aktuális követelésük adásvételi szerződéseivel, amivel az elvárt gondosság alapján rendelkezniük kellett. Ezt az Indítványozó is meg tudta tenni, és az eltérések tisztázására is lehetőséget biztosított a PSFN.

Ezzel szemben a számlán jóváírt hozamok levonásánál hasonló egyeztetés nincs, azt a Quaestor a károsultak számára nem megismerhető módon meghamisított nyilvántartása alapján rendeli levonni a Törvény. Ezzel visszaható módon rendel hatályt a lejárt és visszaváltott kötvények adásvételi szerződéséhez, amire a károsultak nem készülhettek fel előre, és az elvárható gondosság elve alapján nem hibáztathatók ezen szerződések hiányáért, ami most hátrányt okoz nekik. A Törvény indoklásában szereplő nyolc éves iratmegőrzési kötelezettség csak a QÉP számára írt elő kötelmet, az Indítványozónak ésszerű indoka nem volt, hogy megőrizze ezeket a lejárt szerződéseket. Most viszont a Törvény visszaható jellege miatt nem tud bírósághoz fordulni az általa vitatott nettó hozamlevonás miatt, mert az ahhoz szükséges iratokkal nem rendelkezik, azokhoz csak a Törvény rendelt visszaható hatállyal jogkövetkezményt.

C.a.7. [REDACTED] [(7) Indítványozó] érintettsége

⁵ Hasonló hozamelszámolást a Quaestor soha nem adott ki, illet az ügyfelek többsége a korábbi években nem kapott.

A (7) Indítványozó jogi személy. Egy olyan kisvállalkozás, amely nem rendelkezik pénzügyi részleggel, ahol a cég méreténél fogva az ügyvezető hozza meg a döntéseket. Így mind az elvárható informáltsági szintje, mind a követelésének nagysága a magánszemély károsultakkal összevethető. Jelen alkotmányjogi panasz indítványozói között is van nála valamivel nagyobb követeléssel rendelkező természetes személy.

A (7) Indítványozó 2009 óta a Quaestor ügyfele, számlaszerződését 2009. júl. 13-án kötötte a QÉP-el, azóta folyamatosan rendelkezik Quaestor Hrutira kötvényekkel. Jogi személyek esetén a pénzügyi befektetés utáni adót nem a QÉP vonta le, azt az Indítványozó cégnek magának kellett lerónia, az az adóbevallásában, éves beszámolóban illetve a kiegészítő mellékletben a „Pénzügyi műveletek bevételei” ... „befektetett pénzügyi eszközök kamata, árfolyamnyeresége” sorokban szerepel, amely a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium "céginformációs szolgálatán" az adószám megadásával publikusan elérhető.

Az Indítványozó a különböző években különböző adózási formákkal adózott, 2012 év végéig társasági adót fizetett, ami 2009-ben még sávós is volt, 6 millió Ft-ig 10%, felette 19%, míg 2010-től egységes adókulcs volt érvényben ezen adóalanyok részére. Az Indítványozó 2012 végén átjelentkezett a Kisvállalkozói Adó (KIVA) hatálya alá, így 2013 és 2014-ben KIVA-t fizetett. 2014 végén visszajelentkezett a társasági adó hatálya alá, így 2015-től ismét társasági adót fizet.

Az Indítványozó QÉP-nél vezetett számláján a pénzügyi szolgáltató még bruttó, adólevonás előtti hozamot írt jóvá, mint minden jogi személy esetében. A Törvény 16. § (4) bekezdése szerint „a (3) bekezdés szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-jétől az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot”, tehát az Indítványozótól nem csak a ténylegesen realizált hozamait kell levonni a Törvény 16. § (4) bekezdése szerint, hanem az általa a törvény indoklásában pilótajátéknak minősített, tehát az indoklás szerint semmis tranzakció után befizetett adót is, amelyet különböző években különböző adónemekként különböző adókulccsal fizetett meg.

A (7) Indítványozó is fel kívánja hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy esetében a Kárrendezési Alap határozatában szereplő „Levonás: nettó hozamok” megnevezés megtévesztő, mert esetében a QÉP-nél vezetett, és a Törvény által levonni rendelt „jóváírt hozam” bruttó hozamot jelent, amiből neki még adóznia kellett. A Kárrendezési Alap a megtévesztő megnevezés ellenére a Törvény előírását követve bruttó hozamot vont le az Indítványozótól, vagyis esetében nem csak a nettó megtérülést vonja le az Alap a törvény álláspontunk szerint alaptörvény-ellenes előírását számszakilag helyesen követve, hanem az általa külön megfizetett adót is.

C.a.8. [REDACTED] [(8) Indítványozó] érintettsége

A Quaestor csoport tevékenysége egy legális és egy illegális tevékenységből állt. Kibocsátott 58 milliárd Ft. „valós” kötvényt, ami mögött valós gazdasági tevékenység állt. A Quaestor lakóparkokat épített, szállodát üzemeltetett, ingatlanvagyonot halmozott fel. Ezen felül „kibocsátott” 150 milliárd Ft-nyi a sajtóban és a köznyelvben „fiktívnek” nevezett kötvényt, ahol semmis szerződésekkel átvette a károsultakat, és eltulajdonította ezt a pénzt.

A törvényjavaslat azonban valamennyi hozamot elvonni rendeli, azokat is, ahol azt valódi kötvények után fizették ki. Az Indítványozó 2014. júl. 9-én vásárolt a QÉP-nél 350 db. QFF170118A17 sorozatszámú Hrutira kötvényt. Ezen kötvények 2015. jan. 18-án kamatot fizettek, amiből az Indítványozó újabb 26 db. QFF170118A17 kötvényt vett.

A QFF170118A17 kötvénysorozatból 97.56%-ban valós, csak 2.44%-ban fiktív a felszámoló⁶ közleménye szerint. Vagyis nagyrészt valódi teljesítmény van mögötte, mégis elvonja a törvényhozó ebből a majdnem teljesen valós sorozatból is a teljes múltbéli hozamot piramisjátékra hivatkozva (ami itt 97.56%-ban nem igaz), ugyanúgy mint a QFD150812-es sorozatból, amivel ugyancsak rendelkezik az Indítványozó, ahol 81.79% a fiktív (piramisjátékból eredő) rész.

A Quaestor 2015. jan. 18-án fizetőképese cég volt, így az akkor a valós 97.56%-nyi kötvényre kifizetett hozam álláspontunk szerint megszerzett tulajdonnak minősül, ami a Quaestor a legális működésének finanszírozásából származik, amely ügyletbe utólag, visszamenőleges hatállyal nyúl bele a Törvény. A valós kötvények csak a Quaestor Hírútra 2015. márc. 9-1, utólag hamisnak bizonyult, csődbejelentése után váltak értéktelenné, amikor a Quaestornál folyó fiktív kötvénykibocsátások nyilvánosságra kerültek, és emiatt a Quaestor valós projektjeihez partnerek bevonása lehetetlenné vált, ezáltal a Quaestor legális működése is ellehetetlenült.

Ugyan egy ex gratia jellegű juttatásnál a Törvényhozónak széleskörű mérlegelési jogköre van, ez azonban nem jelent korlátlan mérlegelési jogkört. Álláspontunk szerint aránytalan az, amikor 2.44%-nyi fiktív kötvény miatt a 97.56%-nyi valós kötvényből származó, korábban már jóváírt, vagyis megszerzett tulajdont jelentő hozamot is levonja. Éppen ezért álláspontunk szerint alaptörvény-ellenes a valós / fiktív arányt figyelmen kívül hagyó hozamlevonás, ami az Indítványozó magas valós hányaddal rendelkező QFF170118A17 kötvényei esetén különösen sérelmes.

C.b. A TÖRVÉNY HATÁLYOSULÁSA SORÁN KÖZVETLENÜL, BÍRÓI DÖNTÉS NÉLKÜL BEKÖVETKEZETT JOGSÉRELEM

Álláspontunk szerint – az alábbiakban előterjesztett érveink alapján – valamennyi indítványozó esetében megvalósul az a helyzet, hogy az „alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem”, és „nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás”.

A vitatott szabályok közvetlenül, bírói jogalkalmazói döntés nélkül hatályosuló rendelkezések, *nincs ugyanis olyan hatósági vagy bírósági döntés, amely közvetlenül az alkotmányjogi panasz tárgyát képező, feltételezett alapjogsértést.* Az indítványozók által állított alapjogsérelem tehát közvetlenül a sérelmezett jogszabály rendelkezésének hatályosulásából következik. Ugyan a kárrendezés tényleges mértékéről a Kárrendezési Alap jogosult dönteni, e döntés meghozatalára azonban a Törvény adta kereteken belül kerülhet sor, *így az deklaratív típusú.* Az Alkotmánybíróság kizárólag abban az esetben állapíthatná meg a közvetlenség hiányát, ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus lenne szükséges, jelen esetben azonban a közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések maguk érintik az indítványozók alapjogait.⁷

A törvény alkalmazására, érvényesítésére vonatkozó cselekmények a panasz benyújtásakor ugyan még nem történtek meg, de a jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelynek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az érintettek számára a panaszolt jogsérelemek *zároskötően* határidőn belül, *elkerülhetetlenül* be fognak következni.⁸

⁶ <http://www.psfh.hu/hirek/2015-07-22-Quaestorkozlemenye.html>

⁷ 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [30]

⁸ 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]; 3244/2014. (X. 3.) AB határozat, Indokolás [19]; 3367/2012. (XII. 15.) AB határozat, Indokolás [15].

C.c. A JOGORVOSLATI LEHETŐSÉG HIÁNYA

Az Indítványozók számára jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre („nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati lehetőség”), emiatt az indítványozás feltétele e vonatkozásban is fennáll.

C.d. ALAPVETŐ ALKOTMÁNYJOGI KÉRDÉS

Az Abtv. 29. § szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés eseién fogadja be”.

Álláspontunk szerint a támadott rendelkezések több szempontból is alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmaznak.

- Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint adott alkotmányjogi probléma országos elszaporodottsága, vagy *nagyobb számban ismétlődő*, visszatérő jellege megalapozza annak alapvető jelentőségét.⁹ A Törvény kétség kívül valamennyi – a társadalom meghatározott részét képező – kárrendezésre jogosult személy alapvető jogait érintő rendelkezéseket tartalmaz, így e rendelkezések vizsgálata túlmutat a jelen indítványban bemutatott eseteken.

- A magánjogi viszonyokba történt jelentős állami beavatkozás önmagában megalapozza az érdemi vizsgálat szükségességét.¹⁰

Úgy véljük, alapvető alkotmányjogi jelentősége van tehát annak, hogy az Alkotmánybíróság a Törvény vonatkozó rendelkezéseit az alább kifejtett alapjogsérelmekkel összefüggésben érdemben vizsgálja.

C.e. EGYÉB FORMAI FELTÉTELEK

1. Indítványunkat az Abtv. 53. § (2) bekezdéséből adódóan – a 26. § (2) bekezdésére vonatkozó előírás miatt – közvetlenül az Alkotmánybíróságnál terjesztettük elő.

2. Indítványunk tartalmazza az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében a „határozott kérelemmel” kapcsolatosan felsorolt kötelező tartalmi elemeket, mivel magában foglalja az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást, amely egyben az indítványozó jogosultságát megalapozza, az eljárás megindításának az indokait és a jogsérelem lényegét, az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességére vonatkozó részletes okfejtést, továbbá a panasz kifejezett kérelmet fogalmaz meg az alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére. Bár az Abtv. szerint már nem kötelező a jogi képviselet igénybe vétele, az indítványozók jogi képviselővel járnak el, ennek megfelelően csatolva a jogi képviseleti jogosultság igazolása is.

3. Mivel a támadott rendelkezés 2016. január 1-jén lépett hatályba, indítványunk az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt elvárást teljesíti: az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül, írásban nyújtottuk be.

⁹ 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21]; 25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [22];

¹⁰ 3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [25];

4. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban „kivételesen” kezdeményezhető. Figyelemmel arra, hogy az (1) bekezdésben elvárt feltételek esetünkben nem állhatnak rendelkezésre, úgy véljük, indítványunk az Alkotmánybíróság eljárásának megindítására e vonatkozásban is alkalmas.

D. A TARTALMI ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉGET ALÁTÁMASZTÓ ÉRVEK ÉS AZOK INDOKOLÁSA

(az Abtv. 52. § (1) bekezdés b), d) és e) pontjaira figyelemmel kialakítva)

Kiindulópontunk az **Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése**, ami kimondja: „[j]ogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel”. Indítványunkat alátámasztandó, külön pontokba rendezve foglaljuk össze a támadott rendelkezés által vélelmezetten sérülő alaptörvényi rendelkezéseket és az alaptörvény-ellenesség indokait. Ezeknek az alaptörvényi szabályoknak a sérelme a T) cikk (3) bekezdésének sérelmét is automatikusan eredményezi.

Az Alkotmánybíróság a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozatában utalt arra, hogy a panaszbeadványok befogadásának törvényi feltétele, hogy az az indítványozó „Alaptörvényben biztosított jogának sérelme”, illetve „alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán” bekövetkezett jogsérelem esetén kerüljön benyújtásra.

Indítványunkban igazolni törekszünk azt, hogy az említett határozatban foglaltak szerint hivatkozási alapként elfogadható, a visszaható hatály tilalmának, mint a jogállamiság elve (alkotmányjogi panasz eljárásban) az Alkotmánybíróság által is elfogadható hivatkozási alapjának – és más jogállami összetevők – sérelmét eredményező szabályozás jött létre, illetve azt, hogy a jogállamiság (jogbiztonság) sérelme egyidejűleg más, Alaptörvényben foglalt alapvető jogok sérelmét is eredményezi.

I.

Az Alaptörvény XV. cikk sérelme – a hátrányos megkülönböztetés tilalma

Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes”.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja”.

A jogegyenlőségi szabály sérelméhez az alkotmánybírói gyakorlatból az alábbiakra lehet támaszkodni:

A 2015. évi XXXIX. törvénnyel kapcsolatban (első Quaestor-törvény) a diszkriminációra hivatkozó magánszemélyek beadványával kapcsolatban a 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, indoklás [79] megjegyezte, hogy „[a] magánszemély indítványozók kérelmüket az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére alapították, amely rendelkezés az abban említett tulajdonságok alapján történő különbségtételt tiltja (a felsorolás nem taxatív, hanem nyitott, mivel az ügynevezett „egyéb helyzet” szerinti különbségtétel is tiltott). A felsorolt tulajdonságok elsősorban „az egyén tulajdonságai” {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indoklás [41]}. A Tv. hatályának meghatározása által teremtett differenciálás azonban nem köthető egyetlen, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti tulajdonsághoz sem. Ebből következően a támadott jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát nem az Alaptörvény XV. cikk (2), hanem az (1) bekezdése alapján kell megítélni, amely az általános jogegyenlőségi

szabály alapján „a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlő kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső alapja az egyenlő méltóság” {8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [41]}.” Ezen iránymutatást követve jelen alkotmányjogi panasz indítványozói (akiket ugyancsak nem egyéni tulajdonságaik alapján diszkriminál a Törvény) indítványuk diszkriminációra vonatkozó részét ugyancsak az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés sérelmére hivatkozva nyújtják be.

A jogegyenlőségi elv lényege hogy az állam, mint közhatalom – mint jogalkotó és jogalkalmazó – a jogok és kötelezettségek megállapítása során köteles az azonos helyzetben levő jogalanyokat indokolatlan megkülönböztetés nélkül, egyenlőként kezelni [30/1997. (IV. 29.) AB határozat]. A jogegyenlőség alkotmányos követelménye, illetve a diszkrimináció tilalma alanyi jogokkal kapcsolatos alkotmányi rendelkezés [1097/B/1993. AB határozat]. A jogegyenlőség lényege, hogy az állam, mint közhatalom, s mint jogalkotó köteles egyenlő elbánást biztosítani a területén tartózkodó minden személy számára [61/1992. (XI. 20.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság szerint a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, miszerint minden, még a végső soron nagyobb társadalmi egyenlőséget célzó megkülönböztetés is tilos. A megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni [9/1990. (IV. 25.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában a jogegyenlőség nem jelenti a természetes személyeknek a jogon kívüli szempontok szerinti egyenlőségét is. Az állam joga – s egyben bizonyos körben kötelezettsége is –, hogy a jogalkotás során figyelembe vegye az emberek között ténylegesen meglévő különbségeket [521/B/1991. AB határozat, 61/1992. (XI. 20.) AB határozat].

Alapjogokon kívüli egyéb jogok esetében akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alkotmányellenes megkülönböztetést, ha annak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes [35/1994. (VI. 24.) AB határozat] és indokolatlan. Az önkényes, ésszerű indok nélküli megkülönböztetés ugyanis sérti az emberi méltóság alapját, mert ilyen esetben a törvényhozó bizonyosan nem kezelte az érintetteket azonos méltóságú személyként, s nem értékelte mindegyikük szempontjait azonos körültekintéssel, figyelemmel és méltányossággal. Az ilyen szabályozás a pozitív diszkrimináción belül is alkotmányellenes [1/1995. (II. 8.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben a mondottak szerint akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között [9/1990. (IV. 5.) AB határozat]. E követelményrendszer érvényesül abban az esetben is, ha nem eleve jogosultak között történik megkülönböztetés [16/1991. (IV. 20.) AB határozat].

A Törvény 16. § (4) bekezdése alapján több szempontból is fennáll az érintettek közötti indokolatlan (azaz önkényes) hátrányos megkülönböztetés tilalma, amit az indítványozók tekintetében több vonatkozásban fennálló valós hátrányos megkülönböztetés formájában igazolhatunk.

1. A Törvény 15. § (4) bekezdés alapján történő, teljes követelésről való lemondatás szerinti hátrányos megkülönböztetés

A Törvény 16. § szerinti hozamszámítása a gyakorlatban nulla és száz százalék közötti kárrendezést állapít meg (16. § (3), (4), (5) és (6) bekezdések). A nullás kárrendezésre jogosultakat a Törvény értelmében a Kárrendezési Alap nem mondatja ugyan le a további követelésükről, mert esetükben - mint az (1) és (3) indítványozók esetében - kárrendezést nem állapít meg¹¹. A Törvény 15. § (4) bekezdése szerint azonban a nullánál nagyobb kárrendezés esetén viszont a kárrendezés feltételeként a teljes, a BEVA kártérítés és az Alap által fizetett kárrendezésen felüli követelésekről is lemondadják a károsultakat. Ez oda vezet, hogy egyes károsultaknak akár a BEVA kártérítés után fennmaradó követelésük 0.1%-át kitevő kárrendezésért kellene lemondaniuk a teljes követelésükről, tehát a kárrendezéssel nem fedezett 99.9%-ról is. Ezzel egy időben másoknak (a 3 millió Ft alatti kárrel rendelkező, hozamot még fel nem vett károsultaknak) 100% kárrendezést fizet az Alap, így esetükben hatásában nem kell lemondaniuk semmilyen további követelésről, mert a teljes követelésükhöz hozzájutnak. Tehát a Törvény lényeges különbséget tesz az azonos homogén csoportba tartozó Quaestor-károsultak között.

„[A] diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden különbségtétel tilos, hanem azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a jognak mindenkit egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie” {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [47]} Egy ex gratia jellegű juttatás során a jogalkotót „széles körű mérlegelési jog illeti meg mind a jogosulti körnek, mind a juttatás mértékének és egyéb feltételeinek a meghatározása tekintetében. A megkülönböztetés korlátja a pozitív diszkrimináció elvi határa: az egyenlő méltóságú személyként való kezelés feltétlen betartása, illetve az Alkotmányban megfogalmazott alapjogok meg nem sértése. [...] Ezen belül csak az követelhető meg, hogy a nem egyenlő kezelésnek ésszerű oka legyen, azaz ne minősüljön önkényesnek. [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, 922/B/2000 AB határozat, 775/B/2009. AB határozat, 32/2015 AB határozat]

Ez azt jelenti, hogy bár ex gratia jellegű kedvezményre senkinek nincs alanyi joga, ha a jogalkotó – mérlegelés alapján – az ilyen jellegű megoldások alkalmazása mellett dönt, a jogosulti kör, a jogosultság mértéke és egyéb feltételei nem határozhatók meg önkényes módon. {3147/2015. (VII. 24.) AB határozat, [32]; 32/2015 (XI. 17.) AB határozat, [77]}.

Álláspontunk szerint a további követelésről való lemondatás az „egyéb feltételek” közé tartozik, vagyis vonatkozik rá az önkényesség tilalma.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatti alaptörvény-ellenesség akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz különbséget, és a különbségtétel nem igazolható: az eltérő szabályozásnak nincs ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, vagyis önkényes {ld. különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54], 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41], 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32], 32/2015 (XI. 19.) AB határozat, [80]}

¹¹ Lásd a nullás kárrendezési határozatokban: „A Kárrendezési törvény alapján az Ön részére nem fizethető ellenérték, így kárrendezésére nem kerülhet sor, ezért a Quaestor körvényekre vonatkozó, a Beva által fizetett kártalanítást meghaladó követelését önállóan kell érvényesítenie.”

A kérdés ezek után az, hogy a különbségtételnek van-e ésszerű indoka, vagyis hivatkozik-e a jogalkotó olyan szempontokra, amelyek kizárják a megkülönböztetés önkényes voltát {32/2015 (XI. 19.) AB határozat, [86]}.

A törvényjavaslat 15. §-hoz fűzött részletes indoklása szerint „[a] jogosult (BEVA kártalanításon felüli) követelése, az ellenérték összegétől függetlenül, teljes összegben, annak biztosítékaival és a kapcsolódó igényekkel együtt száll át az Alapra az ellenérték megfizetésével egyidejűleg.” Ezzel csupán megismétli a törvény rendelkező részének megfelelő bekezdését, de nem hivatkozik a jogalkotó semmi olyan szempontokra, amelyek kizárják a megkülönböztetés önkényes voltát, ugyanis egyáltalán nem hivatkozik semmilyen szempontra. Vagyis az ésszerű okra hivatkozás hiánya miatt a Törvény 15. § (4) bekezdése az Alkotmánybíróság negyedszázados ítélezési gyakorlata szerint önkényes, tehát sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését.

Bár álláspontunk szerint az egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok közötti, a BEVA kártalanítás után hátramaradó követelése 0%-tól 99.9%-ig terjedő lemondatása a kárrendezésben való részvételhez olyan rendkívül nagy különbségtétel, aminek ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka nem lehet, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezt már nem is szükséges vizsgálni, mert az indoklás nélküli különbségtétel már önmagában megalapozza az önkényességet, így a Törvény 15. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 15. § (4) bekezdése

E kérdésben érintettek: a nem nullás kárrendezést kapó (2), (4), (5), (6), (7) és (8) indítványozók.

2. A harmincmillió forint feletti összeggel érintett ügyfelek hátrányos megkülönböztetése

A Törvény 16. § (4) bekezdése következtében a harmincmillió forint feletti összeggel érintett károsultak is hátrányos helyzetbe kerülhetnek más károsultárukhöz képest. A hatályos szabályozás következtében hátrányosabb helyzetbe kerül az a károsult, aki nagyobb összegű követeléssel rendelkezik, mert a Törvény a kárrendezés alapjának felső limitjét 30 millió forintban határozza meg, míg a 16. § (4) bekezdés a hozamok levonását a teljes követelésre érvényesíti. Ez oda vezet, hogy a harminc millió feletti károsultak egy része akkor sem jut semmiféle kárrendezéshez, ha soha semmilyen pénzt nem vett ki a Quaestorból.

Ebben a vonatkozásban is szeretnénk felhívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét az előző pontban a Törvény 15. § (4) kapcsolatban leírt érvelésre, ami szerint az ex gratia jellegű juttatások esetén is indokolnia kell a Törvényalkotónak, hogy a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között miért tesz különbséget. Az Alkotmánybíróság a Quaestor károsultak kárrendezését biztosító első, 2015. évi XXXIX. törvény kapcsán is kimondta, hogy „[a] vizsgált törvény esetében a legjelentősebb csoportképző ismérv az, hogy a károsultak kárát a velük üzleti kapcsolatban álló pénzügyi befektetési szolgáltató magatartása – illetve fizetésképtelensége és felszámolása – eredményezte, és azt részben a BEVA fedezi. Az érintett befektetési vállalkozások mindegyike esetében ún. értékpapírhiány mutatkozik (véltetően fiktív ügyletkötések, illetve egyéb szabálytalanságok történtek), ebben a vonatkozásban a károsult befektetők összehasonlítható helyzetben vannak, homogén csoportnak minősülnek.” {32/2015. (XI. 19.) AB határozat, indoklás [85]}. Ebbe a homogén csoportba a 30 millió feletti Quaestor károsultak is beletartoznak.

Jelen esetben a különbségtételhez az vezet, hogy a kárrendezés alapjának felső limitjét a Törvény 16. § (3) bekezdése 30 millió forintban határozza meg, míg a 16. § (4) bekezdés a hozamok

levonását a teljes követelésre érvényesíti. A törvényjavaslat általános indoklása is a BEVA 2016. jan. 1-től érvényes százezer Eurós értékhatárát nevezi meg a kárrendezés alapjának 30 millió forintban történő limitálása indokaként, illetve a 16. § részletes indoklása szerint „az ellenérték kiszámítása során a 2016. január 1-jétől alkalmazandó BEVA kártalanítási összeget veszi alapul a törvényjavaslat”¹².

A levonásokkal kapcsolatban azonban csak az alábbiakat tartalmazza a törvényjavaslat 16. § részletes indoklása:

„Tekintettel arra, hogy ex gratia juttatásról van szó, így a károsult követeléséből nemcsak az elévülési időn belül realizált hozam vonható le. A törvényjavaslat ezért a számviteli törvényben előírt nyolcéves iratmegőrzési kötelezettséghez köti a hozam levonását, vagyis a kárrendezésre jogosult követeléséből le kell vonni a 2008. január 1-jétől bármely, az érintett értékpapír-kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot

A realizált kamat, hozam leszámítása azért indokolt, mert a vállalatcsoport működése minden esetben arra épült, hogy a hozamot az értékesítésből származó újabb bevételekből fedezték, azaz tényleges kötvényhozam nem realizálódott, a hozam kifizetése tulajdonképpen tőketérülésnek tekinthető.”

A kárrendezés alapját ugyan megindokolja a Törvényhozó, azonban a kárrendezés alapjának limitálása és a hozamlevonások alapjának nem limitált volta közötti ellentmondás indoklására kísérletet sem tesz, noha ez okozza azt, hogy a többi károsulttal azonos homogén csoportba tartozó 30 millió feletti károsultak még a 30 millióig terjedő kárrendezést sem kaphatnak, illetve gyakran semmit, mint a (3) Indítványozó. Az indoklás hiánya az ex gratia jellegű juttatások alanyai közötti különbségtétel esetén az Alkotmánybíróság az elmúlt negyedszázadban kialakított és következetesen képviselt álláspontja szerint önkényes. A Törvény 16. § (4) bekezdése tehát alaptörvény-ellenes, mert azonos helyzetben lévő károsultak között tesz hatásában különbséget, viszont ezt a különbséget nem támasztja alá „ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indokkal”, egyáltalán nem is indokolja. Álláspontunk szerint a tisztelt Alkotmánybíróság már pusztán ez alapján, a további indokok részletes vizsgálata nélkül is megállapíthatja a Törvény 16. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét.

Ezen felül a hozamlevonások részletes indoklása („realizált kamat, hozam leszámítása”) és a törvény 16. § (4) bekezdése között is ellentmondás van, mert a 30 millió feletti károsultaknál a fel nem vett, de a kárrendezésbe be sem vont hozam nem tekinthető „realizált hozamnak”. A 30 millió feletti károsultaknál a magasabb tőke után járó magasabb kamat azt eredményezi, hogy a kárrendezés összege alacsonyabb lesz. Ez főleg azzal támasztható alá, hogy a nem realizált hozamot is számításba veszi a jogalkotó a kárrendezési összeg csökkentésekor, azaz azonos helyzetben levőként kezelik azt, aki érvényesítette a hozamos és azt, aki nem. Ez pedig a XV. cikk sérelmének és a tulajdonhoz való jog (XIII. cikk) sérelmének alapja lehet, figyelemmel arra, hogy a Törvény – a 16. § (3) bekezdésben – harmincmillió forintban határozza meg a kárrendezés alapjának limitjét.

¹² Megjegyezzük, hogy a Tpt. 2016. jan. 1 után érvényes szabályozása a BEVA kártalanítás nagyságát rögzíti maximum százezer Euróban, vagyis itt a kifizetett kártérítés maximumát limitálta ebben az összegben a Törvényhozó, így az a levonások után is ténylegesen elérhető megfelelően nagy kárigény esetén, míg a Törvény a kárrendezés számításának alapját limitálta 30 millió forintban, amiből a 3 millió feletti hozamra levonni rendelt 11%-os önrész levonása után maximum 27 millió 30 ezer forint kárrendezés jöhet ki még abban az esetben is, ha a károsult egyáltalán nem kapott még a Quaestortól hozamot. Ez a különbség azonban álláspontunk szerint belefér egy ex gratia jellegű törvény esetén a törvényhozót megillető széleskörű mérlegelési jogkörbe.

Az egyenlőséghez való jog sérelmére e vonatkozásban példaként levezetve; a (3) Indítványozó 76 076 261 Ft befizetett vételárú Quaestor Hrutira kötvénnyel rendelkezik, amiből a Törvény értelmében a 30 milliós maximumot veszi figyelembe a Kárrendezési Alap. Ebből levonja a számláján 2008. jan. 1. óta jóváírt valamennyi, 37 873 066 Ft. hozamot, amivel a „hozamokkal csökkentett vételár” -7 873 066 Ft. Az ennél kisebb összegű eredeti követelés esetén a károsult nagyobb összegű, pozitív kárrendezésben részesülne.

Mindez azt eredményezi, hogy a Törvény e vonatkozásban a befektetett összeg és a kamatok nagysága alapján hátrányos megkülönböztetésben részesíti a nagyobb összegű, nem realizált kamattal „rendelkező” károsultat. Az önkényes megkülönböztetés e vonatkozásban sérti e károsultak emberi méltóságához való jogát is, azaz a Törvény nem kellően differenciált szabályozása az Alaptörvény XV. cikkével és a II. cikkét is, ami szerint „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz...”. Az indítványozókra hátrányos szabály akkor tehet ésszerű alapon különbséget, ha a jogosultsági szempontoknál *objektív feltételeket* határoz meg. Az ilyen szabály nem sérti az Alaptörvény XV. cikkét.¹³ Esetünkben azonban egyáltalán nem erről van szó.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: (3) Indítványozó, (7) Indítványozó

3. A tőkájüket és hozamait korábban felvevő, majd később ismét a Quaestornál pénzt elhelyező károsultak hátrányos megkülönböztetése

A (4) Indítványozó 2014. aug. 14-én tartós befektetési számlájáról a teljes összeget (alaptőke és hozamai) felvette, és a TBSZ számláját megszüntette. Felhívjuk a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét a TBSZ számla megszüntetését rögzítő okiraton szereplő kitételre, miszerint a „[s]zerződő felek kijelentik, hogy egymással teljes körűen elszámoltak, egymással szemben követelésük, igényük nincs.” Ezek után 2014. nov. 27-én az addig nem használt főszámláján az Indítványozó ismét Quaestor Hrutira kötvényeket vett, amire a Quaestor 2015. márc. 9-i „csődbejelentéséig” már nem is kapott hozamot, és amely kötvények bekerülési értékéből a Törvény 16. § (4) bekezdése értelmében most a korábban már felszámolt TBSZ-éről felvett, tehát már megszerzett tulajdonát képező hozamot is felvette, ami az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésén túl az Alaptörvény XIII. cikk sérelmét is felveti (utóbbi érveit lásd az Alaptörvény XIII. cikk sérelmét tárgyaló fejezetben).

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme abban áll, hogy a Törvény hozamlevonást elrendelő 16. § (4) bekezdése diszkriminálja, nem kezeli egyenlőként, azonos méltóságú félnek azzal a személlyel, aki a teljes követelését az Indítványozóhoz hasonlóan 2014. aug. 14-én felvette, és akin utólag nem kívánja behajtani a Törvényalkotó a törvény indoklása szerint ugyancsak pilótajátékból származó hozamait.

Ugyancsak nem kezeli a Törvény az Indítványozót egyenlőként, vele azonos méltóságú félnek azzal, aki hozzá hasonlóan 2014. nov. 27-én egy korábban ugyancsak nem használt számlára vett Hrutira kötvényeket, arra az Indítványozóhoz hasonlóan nem kapott a Quaestor bedőléséig hozamot, és akitől most semmilyen hozamot nem vonnak le.

Az eset elsősorban az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét okozza, amely azonban egyben automatikusan a XV. cikk (1) bekezdésének sérelméhez is vezet. Egy alkotmányos alapjog, mint az Alaptörvény XIII. cikkében leírt tulajdonjog korlátozásához rendkívül erős indokolás szükséges, hogy az „ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indok” legyen.

¹³ 3185/2015. (X. 7.) AB határozat, Indokolás [29]

A törvényjavaslat indoklása csupán azt fejtő ki, hogy „[a] realizált kamat, hozam leszámitása azért indokolt, mert a vállalatcsoport működése minden esetben arra épült, hogy a hozamot az értékesítésből származó újabb bevételekből fedezték, azaz tényleges kötvényhozam nem realizálódott, a hozam kifizetése tulajdonképpen tőketérülésnek tekinthető.” Ez a (4) és a vele azonos helyzetben lévő (5) indítványozó esetében nem igaz, mert ők a TBSZ számláik felszámolásakor ténylegesen realizálták a hozamaikat, szemben azokkal, akik továbbra is a Quaestornál tartották a pénzüket. A Quaestortól a befektetéseiket korábban (egyes esetekben csak részben) felvevő, tehát hozamaikat realizáló, károsultakat a Törvény ugyanis ugyanúgy kezel, mint akik nem vették ki a tőkéjüket és annak hozamait, tehát akik csak követeléssel rendelkeznek a Quaestor felé, nem pedig már korábban megszerzett tulajdonnal, mint a (4) és (5) indítványozók. Emiatt a Törvény különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít, míg az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az egyenlőket egyenlőként, az egyenlőtleneket erre az egyenlőtleneségükre figyelemmel kell kezelnie a jogi szabályozásnak.

Bár egy ex gratia jellegű juttatás során a Törvényhozónak széleskörű mérlegelési jogköre van, szabályozásának „ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indokon” kell alapulni. Ez határozott jogi álláspontunk szerint azt is jelenti, hogy nem csak azt kell érvekkel alátámasztania, hogy a különböző juttatásban részesülőket miért különbözteti meg, hanem azt is, hogy az esetünkben különböző helyzetben lévő károsultak esetén miért alkalmaz azonos levonást, hiszen a (4) és (5) indítványozó már megszerezték a 2014. aug. 14 előtti befektetéseik tőkéit és hozamait, ami lényeges különbség a jogi helyzetükben. A szabályozás tehát Alaptörvényben rögzített alapjog [tulajdonjog, Alaptörvény XIII. cikk] sérelmével jár, amihez különösen erős érvek kellenek, hogy az „ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indok” legyen. Véleményünk szerint ebben a pontban a Törvény indoklása nem felel meg a kellő súlyú indokolás követelményének.

Árnyalja a képet, hogy valójában nem két, egymástól teljes mértékben elkülönülő „károsulthalmaz” áll egymással szembe e vonatkozásban, hanem a két csoport között átfedések is lehetségesek, így például akkor, ha valamely károsult a hozamot vagy annak egy részét a Quaestor-„csőd” bekövetkezése előtt realizálta, majd azt később – részben vagy egészben – ismételtén befektette, továbbá, ha ez a tevékenysége esetleg nem is egy esetben fordult elő.

Azzal, hogy a Törvény nem tartalmaz objektív számítási módot és a különböző károsult-típusok vonatkozásában nem kellően differenciált megoldást alkalmazva végez kárrendezést, megsérti az Alaptörvény XV. cikkét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkényes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít. Az Alkotmánybíróság szerint az egyenlőket egyenlőként, az egyenlőtleneket erre az egyenlőtleneségükre figyelemmel kell kezelnie a jogi szabályozásnak. A Törvény erre ebben a vonatkozásban nem volt figyelemmel, így megállapítható, hogy az Alaptörvény idézett szabályával ellentétbe került.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: (4) Indítványozó, (5) Indítványozó

4. A Quaestor Pénzügyi Tanácsadó Zrt. (QPT) és a Quaestor Értékpapír Zrt. (QÉP) ügyfelei közötti hátrányos megkülönböztetés kérdése

A szabályozás eltérően kezeli a QÉP és a QPT károsultak körét az igényérvényesítés módjával kapcsolatban. A QPT-ügyfeleknek ugyanis külön, bíróságon kell kimondatni a követelés és a kamatok nagyságát. Az IM által adott tájékoztatás szerint (az IM-től kapott levél csatolva) ennek indoka az, hogy a QPT-ügyfelek esetében nem áll rendelkezésre értékpapírszámla.

A Törvény *hatásában* visszaható hatállyal teremtett a lejárt kötvények szerződéseikhez joghatályt (lásd még az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét taglaló fejezetet). A károsultaknak semmi oka nem volt, hogy ezeket a régi, lejárt szerződéseiket megőrizték, mint ahogy azt az (1) és (6) Indítványozók sem tették. Ugyanilyen iratmegőrzési kötelezettségük a QPT ügyfeleknek sem volt, nyilvánvalóan a QPT ügyfelek egy jelentős része sem őrizte meg a teljes bizonylattörténetét.

A QPT ügyfelek esetében a bíróság tehát csupán a károsultaknál rendelkezésre álló iratok alapján fog dönteni, ami sok esetben nem teljes. Az eivárható gondosság elve alapján ugyanis a QPT ügyfelek döntő többsége nyilván rendelkezik az aktuálisan élő kötvényinennyisége szerződéseivel, de egy nem jelentéktelen részük a teljes múltbéli történetével nem, amit a QPT ügyfelek esetében a bíróság nem is fog észrevenni, hiszen más nyilvántartás nincs¹⁴.

Ezzel a megoldással a Törvény nem kezeli egyenlő méltóságú félként azokat a QÉP ügyfeleket, akik esetén egy teljes (bár megkérdőjelezhető hitelességű) nyilvántartás van, összehasonlítva a QPT ügyfelekkel, ahol ilyen nyilvántartás nincs, és akik esetén a bíróság adott esetben hiányos „hozott bizonyítékokból” dönt majd a hozamlevonásokról, míg ezen ügyfeleknek nyilvánvalóan nem érdekük a teljes levonásuk igazolása.

Az alkotmánybírói gyakorlat az *ex gratia* jellegű juttatásoknál is megköveteli azt, hogy a szabályozásnak „ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka” legyen. [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, 922/B/2000 AB határozat, 775/B/2009. AB határozat, 32/2015. (XI. 19.) AB határozat]

Ez azt jelenti, hogy bár *ex gratia* jellegű kedvezményre senkinek nincs alanyi joga, ha a jogalkotó – mérlegelés alapján – az ilyen jellegű megoldások alkalmazása mellett dönt, a jogosulti kör, a jogosultság mértéke és egyéb feltételei nem határozhatók meg önkényes módon. [3147/2015. (VII. 24.) AB határozat, [32]; 32/2015 (XI. 19.) AB határozat].

A Törvény előterjesztőjének ismerete szerint is csak az érintett kör egy részénél rendelkezésre álló bizonyítékok (lásd a mellékletben az IM, károsultaknak írt levelét) bevonása a hozamlevonás számításába ellentmond az ésszerűség követelményének, ezért az Alkotmánybíróság 25 éve töretlenül alkalmazott gyakorlata szerint önkényesnek minősül [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, 922/B/2000 AB határozat, 775/B/2009. AB határozat], ami miatt a Törvény 16. § (4) bekezdése álláspontunk szerint alaptörvény ellenes.

Véleményünk szerint ezzel a megoldással a Törvény előterjesztője a kárrendezés, az *ex gratia* jellegű juttatás összességét kívánta csökkenteni, álláspontunk szerint alaptörvény-ellenesen. Fel kívánjuk hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy a Törvényhozónak erre az Alaptörvénnyel konform módon is lehetősége volt, alapjogot nem sértve, amit a törvényhozó meg is tett, ugyanis a Törvény 16. § (6) bekezdése értelmében a 3 millió feletti követeléssel rendelkező károsultaktól 11% önrészt rendel levonni.

¹⁴ Jelezzük, hogy ez visszaéléskre is módot ad. A QPT ügyfeleknek nyilván nem érdekük a bíróság előtt a teljes múltbéli hozamuk igazolása, és praktikusán megtehetik azt, hogy míg a teljes aktuális követelésükhöz tartozó valamennyi dokumentumot bemutatják, a múltbéli szerződéseiknek csak egy részét. Ha pedig az eljárás során lebuknak, hivatkozhatnak jóhiszeműségre, hiszen a régi dokumentumaikat nem kellett megőrizniük, vagyis annak hiányáért nem tehetők felelőssé. Ez akkor is a lehetőségükben áll, ha adott esetben rosszhiszeműen jártak el.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése.
E kérdésben érintett: Valamennyi indítványozó

5. A fiktív és a nem fiktív kötvényesek azonos módon történő kezelése

A Quaestor-cégcsoport kötvénykibocsátása vonatkozásában ismert tény, hogy nem pusztán „piramisjátékra” alapuló tevékenységben merült ki a működése, hanem legális működési területe is volt. Ebből (is) adódóan a cégcsoport által kibocsátott kötvényeknek csak egy rész volt fiktív, és nem vitatottan nem fiktív kötvények kibocsátására is sor került.

A két „kötvénytípus” között jogilag jelentős különbség van, mert a „fiktív” kötvények értékesítése érvénytelen szerződésnek minősül, míg a valós kötvények értékesítése nem, így az azokból elért hozam megszerzett jövedelemnek minősül. A törvényjavaslat azonban valamennyi hozamot elvonni rendeli, azokat is, ahol azt valódi kötvények után fizették ki.

A Törvény szabályozása azonban összemosza az illegális és a legális tevékenységet, és azonosan kezeli a fiktív és a nem fiktív kötvényekkel „rendelkező” károsultakat, mégpedig abban a vonatkozásban, hogy a Törvény a kárrendezéskor azoktól a befektetőktől is elvonja a kamatokat (beszámítani rendeli), akik esetében bizonyíthatóan a nem fiktív kötvények voltak túlsúlyban a portfólióban.

Hangsúlyozni kell, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy ex gratia jellegű juttatásnál a Törvényhozó nem köteles teljes kárrendezést biztosítani. A (8) indítványozó azonban az elenyésző fiktív hányaddal rendelkező QFF170118A17 kötvénysorozatával lényegesen különböző helyzetben van, mint a zömében fiktív kötvényekből álló kötvénysorozattal rendelkezők. A QFF170118A17 kötvénysorozatból 97.56%-ban valós, csak 2.44%-ban fiktív a felszámoló közleménye szerint, vagyis a (8) Indítványozó ezen kötvényeire jóváírt hozam 97.56%-ban megszerzett tulajdonnak minősül. Ez álláspontunk szerint lényeges különbség a (8) Indítványozó, és a nagy fiktív kötvényhányaddal rendelkező egyéb károsultak között.

Ezzel a megoldással (illetve a megfelelő megoldás hiányával) a Törvény 16. § (4) bekezdése két, egymással nem összehasonlítható csoportot azonosan kezel, ezáltal pedig megsérti az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkriminációtilalom követelményét.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkéntes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít.

E tekintetben irányadó az 1/1995. (II. 8.) AB határozat: ex gratia jellegű juttatásokra vonatkozó megállapítása: *„Ahol viszont a törvény az érintettek szempontjait nem azonos körülményekkel és figyelemmel állapítja meg, a pozitív diszkrimináció belül is alkotmányellenes megkülönböztetést alkalmaz.”*

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése.
E kérdésben érintett: (8) Indítványozó

6. Az Alapra átszállt követelések hitelezői igénybejelentése

A Törvény 17. § (2) bekezdése szerint „[a]z Alap a követelés (kötvény vagy pénzkövetelés) átszállásától számított 40 napon belül az adós ellen folyamatban lévő felszámolási eljárásban

akkor is jogosult hitelezői igényt érvényesíteni, ha a hitelezői bejelentésre rendelkezésre álló határidő eltelt, függetlenül attól, hogy a követelés eredeti jogosultja a hitelezői igényt bejelentette-e.”

Az indítványozók szempontjából két felszámolási eljárásnak van a Quaestor cégcsoporton belül különös jelentősége:

- A Quaestor Értékpapír Zrt. (felszámolás megindulásának napja 2015. ápr. 22.)
- Quaestor Hrudira Kft (felszámolás megindulásának napja 2016. márc. 10.)

A Törvény parlamenti betervezése és a hatályba lépése között kevesebb, mint 40 nap telt el. Tehát a Törvény előterjesztője számára a javaslat parlamenti betervezésekor ismert volt, hogy nincs olyan, és már nem is lehet olyan felszámolási eljárás, ami akkor még nem indult meg, de a felszámolási eljárásba való hitelezői igénybejelentés kedvezőbb elbírálást jelentő 40 napos határideje a Kárrendezési Alap 2016. jan. 1-i megalakulása előtt lejár. A Quaestor Hrudira felszámolásába is be tud szállni a teljes megítélt kárrendezéshez tartozó kötvénymennyiséggel a Kárrendezési Alap, és kárigényét majd a kárrendezést elfogadók adatainak megismerése után pontosíthatja. Ez akár már a kárrendezési határozatok előtt is meg tudta volna tenni, a teljes kötvénymennyiséget bejelentve, majd utólag pontosítva.

A 17. § (2) bekezdés jelentősége egyértelműen a Quaestor Értékpapír Zrt. felszámolási eljárása során mutatható ki. A károsultak, így az indítványozók egy része bejelentkezett a felszámolási eljárásba, míg más része a 2015. évi XXXIX. törvény végrehajtásában bízva ezt meg sem tette. Később ezt a törvényt a folyamatban lévő alkotmányjogi panaszokra hivatkozva álláspontunk szerint jogellenesen nem hajtották végre, majd annak egyes rendelkezéseit az AB 32/2015. (XI. 19.) AB határozatában annak alaptörvény-ellenessége miatt megsemmisítette.

Az új, jelen alkotmányjogi panaszban támadott Törvény pedig már a korábbi törvénnyel szemben az Indítványozók szempontjából korántsem biztosít teljes kárrendezést, vagyis hirtelen nagy jelentősége lett annak, hogy mely követelések esetén nyújtottak be a Quaestor Értékpapír Zrt. felszámolási eljárása során 40 napon belül hitelezői igényt, és hol nem. Ez utóbbi esetben a felszámolási eljárás során gyakorlatilag semmi esély nincs a kár akár részleges megtérülésére.

Hangsúlyozni kell, hogy a kialakult helyzetet nagymértékben az előző törvény alkotmányjogi problémái okozták, ami a Törvényhozó felelősége. Most a Törvényhozó az új Kárrendezési Alapot kimentí a hátrányos következmények alól, mert számára a 40 napos határidő letelte után is lehetőséget ad a QÉP felszámolási eljárásába olyan kötvényekkel is bejelentkeznie, ahol azt az eredeti jogosultak nem tették meg. Ugyanezt a lehetőséget a felszámolási eljárásba be nem jelentkezett, de most nulla kárrendezést kapóknak, illetve a felszámolási eljárásba be nem jelentkezett, és most az alacsony kárrendezési arány miatt abban részt benni nem kívánóknak nem adja meg. A törvény tehát diszkriminál, nem kezeli az Alapot és az jelen alkotmányjogi panaszt benyújtó indítványozókat azonos méltóságú félként.

Ezen felül a 17. § (2) bekezdés hatásában visszamenő hatályú jogalkotást is megvalósít, amit az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét leíró részben kívánunk támadni.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 17. § (2) bekezdése

E kérdésben érintettek: Valamennyi indítványozó valamilyen módon.

- Az (1) és (3) nulla kárrendezésben részesülő károsultak függetlenül attól, hogy beadtak-e a QÉP-hez a felszámolási eljárás megindulásától számított 40 napon belül hitelezői igénybejelentést, vagy nem.

- Ha igen, akkor a saját kielégítési osztályukon belül a hitelezői igény megnő, amivel a saját megtérülésük százaléka csökken. Teljes megtérülés ugyanis reálisan nem várható. (visszaható hatály, tulajdonjog sérelme, mert az hiteligenyét időben bejelentő károsult kielégítési osztályában az összkövetelés megnő)
- Ha nem nyújtottak be hitelezői igényt a már lejárt 40 napos határidőn belül, akkor most a Törvény ezt csak a Kárrendezési Alapnak biztosítja utólagos lehetőségként, vagyis az indítványozók ilyen esetben 40 napon túl bejelentett hitelezői igénye előtti kielégítési sorrendben az Alapnál egy jelentős tétel fog megjelenni, amely miatt a saját a kielégítési sorrendben hátrébb lévő hitelezői igényük vélhetően nulla megtérülésű lesz.
- A többi nem nulla kárrendezésben részesülő indítványozó a nullás kárrendezésű (1) és (3) indítványozókhöz hasonlóan, ha az alacsony megtérülés miatt a kárrendezési igényüket a Törvény 13. § (5) bekezdésében biztosított jogukkal élve visszavonják.
- A nem nullás kárrendezést kapók, és a kárrendezési kérelmüket vissza nem vonók, ha a 13. § (5) bekezdésben biztosított jogukkal azért nem tudnak élni, mert 17. § (2) bekezdés miatt a kárrendezési eljárás során a megtérülésük esélye lényegesen csökken. A 17. § (2) bekezdés tulajdonképpen kiüresíti a 13. § (5) bekezdésben biztosított jogot, mert a károsultak igényei érdekérvényesítési esélyeit lényegesen lerontja.

7. A kárrendezési követelések és a hozamlevonások aszimmetrikus bizonyítási kényszere

Az Alaptörvény XV. cikke szerint „[a] törvény előtt mindenki egyenlő”, illetve a „Szabadság és felelősség” fejezetében foglalt I. cikkének (4) bekezdése szerint „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”.

Vagyis az Alaptörvény szövegéből közvetlenül kiolvasható, hogy a törvény előtt a KárrendezésiAlap és az Indítványozók a törvény előtt egyenlők.

A Törvény 13. § (3) bekezdése szerint „[a] kérelem benyújtása során a jogosultnak a kérelemben meg kell jelölnie az értékpapír-számlán nyilvántartott kötvények adatait.”. Ezzel egyidőben a Törvény 15. § (3) bekezdése szerint „[a] követelés ellenértékének meghatározásakor a jogosult értékpapírszámláján a befektetési szolgáltató felszámolásának elrendelésekor nyilvántartott kötvény vásárlása érdekében megfizetett összeget, de jogosultanként legfeljebb harmincmillió forintot kell alapul venni.”

A kárrendezés alapját tehát mindkét fél (az Alap és az Indítványozók) nyilvántartásával rendeli el felhasználni a törvény. Ennek az összevetésnek különös jelentősége van, mert a Quaestor az indítványozók számára nem megismerhető módon meghamisított nyilvántartást vezetett, amely hitelességét még a QÉP-et felszámoló PSFN is megkérdőjelezi a (6) Indítványozónak írt levelében¹⁵. A Kárrendezési Alaphoz (illetve a korábban Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjához) a kárrendezést alapját jelentő, tehát pozitív előjelű tételt az indítványozóknak maguknak kellett előterjeszteniük, azt az Alap összevetette a Quaestor nyilvántartásával. Az

¹⁵ A PSFN által kiküldött hozamigazolás lábjegyzetében szerepel: „Tájékoztatjuk arról, hogy jelen igazolás a QUAESTOR Értékpapír Zrt. “f.a.” rendelkezésére álló informatikai és számlavezetési rendszeréből kigyűjtött tranzakciós adatok alapján került összeállításra, azonban a felszámolás előtti tranzakciók valós tartalma és keletkezésük körülményei az igazolás tartalmi keretei között nem vizsgálhatók felül.” Vagyis a Quaestor nyilvántartásába legjobb beletekintéssel rendelkező felszámoló sem tartja hitelesnek a Quaestor nyilvántartását, és elutasít bármilyen felelősséget a meghamisított nyilvántartásból származó adatok helyessége ügyében. A Törvény mégis ezt az Indítványozó és károsultársai számára nem megismerhető módon meghamisított nyilvántartást veszi figyelembe a nettó hozamok levonásánál, ráadásul attól a PSFN-től bekért adatok alapján.

igénybejelentéshez felhasználható volt ugyan a felszámoló PSFN által kiadott egyenlegközlő, azonban annak tartalmát a károsultak összevethették az aktuális követelésük adásvételi szerződésével, amivel az elvárt gondosság alapján rendelkezniük kellett.

Ezzel szemben a számlán jóváírt hozamok levonásánál hasonló egyeztetés nincs.

A lejárt és az indítványozók számláján jóváírt kötvényekhez tartozó adásvételi szerződéseket és egyéb bizonylatokat az indítványozóknak az elvárható gondosság elve alapján nem kellett megőrizniük, a törvényjavaslat részletes indoklásában szereplő, a számviteli törvényben előírt nyolc éves iratmegőrzési kötelezettség csak a gazdálkodó szervezet QÉP-et, a forgalmazót terheli, a magánszemély indítványozókat nem. Ezekkel a múltbéli bizonylatokkal az (1) és a (6) indítványozó nem is rendelkezik.

A ténylegesen visszaható hatály miatt a hozamlevonáshoz szükséges iratok csak a Quaestor Értékpapír Zrt-nél találhatóak meg, vagyis a 16. § (4) bekezdés hozamlevonásokat az Alap szükségyszerűen csak a QÉP az indítványozók számára meg nem ismerhető módon meghamisított nyilvántartása alapján kényszerül megtenni, mert csak ez áll a QÉP-et felszámoló PSFN rendelkezésére.

A 16. § (4) bekezdés szerinti hatásában visszamenő hatályú jogalkotás nem csak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét jelenti, hanem egyben aszimmetrikus bizonyítási kényszerhez is vezet a követelések és a levonások bizonyításakor (miközben az egyik az egyik, a másik a másik fél érdeke), ami viszont az Alaptörvény XV. cikkét is sérti.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: valamennyi indítványozó

8. A bruttó illetve nettó hozamok kérdése

Felhívjuk a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy téves a Törvény 16. § (4) bekezdésének azon értelmezése, hogy az minden esetben a nettó hozamot rendeli levonni. A Kárrendezési Alap határozataiban is megnevezte a „Levonás: nettó hozamok” megnevezés. A Törvény 16. § (4) bekezdése szerint „a (3) bekezdés szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-jétől az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot”, ami a TBSZ számla felszámolása esetén a bruttó hozamot jelenti (lásd a (4) és (5) indítványozók érintettségének leírását), illetve gazdálkodó szervezetek esetén is ugyancsak bruttó hozamlevonást jelent (lásd a (7) Indítványozó érintettségének leírását).

Az érintett (4), (5) és (7) indítványozók nem voltak azonos helyzetben azokkal a TBSZ számlájukat nem felszámoló magánszemély károsultakkal, akiktől csak nettó hozamot vont le a Kárrendezési Alap, míg tőlük bruttó hozamokat. A törvény szabályozása tehát nem kellőképpen differenciált. Itt is fel szeretnénk hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy az AB gyakorlata szerint nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkéntes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: (4), (5) és (7) indítványozók

9. A Quaestor Ingatlankötvények kérdése

Az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek ítélte az első Quaestor törvényben (2015. évi XXXIX. törvény), hogy az csupán nevesítetten egyetlen brókereszd károsultjaira, a Quaestor károsultakra vonatkozott. A Törvényhozó ezt úgy kerülte meg a jelen alkotmányjogi panaszban támadott Törvényben, hogy tulajdonképpen körülírta a Quaestor Hrirura kötvények értékesítését, vagyis ahol az ügylet „a kibocsátó - a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény szerinti - kapcsolatos vállalkozásának minősülő, e törvény hatálybalépésének napján felszámolás alatt álló befektetési szolgáltató által értékesített kötvény (a továbbiakban: kötvény) vásárlására irányult”. Ezáltal egyrészt bekerültek a kárendezésbe Hungária Értékpapír Zrt. ügyfelei is, másrészt viszont tisztán levonásként a Quaestor ügyfelek esetében megjelentek a Quaestor Ingatlankötvények hozamai, ugyanis ezek is a Quaestor vállalatcsoporton belül kibocsátott, a cégcsoporton belüli forgalmazó által értékesített kötvények voltak.

Hangsúlyozni kell azonban a bedólt Quaestor Hrirura és a Quaestor Pénzügyi Tanácsadó Zrt. (QPT) Ingatlankötvények közötti különbséget.

Az első lényeges különbség:

A Quaestor Hrirura 2015. márc. 9-én tett utólag valótlannak bizonyult csődbejelentést, és a kötvények ellenértékét nem tudta visszafizetni. Vagyis itt vitathatatlanul hiányzik a kötvények ellenértéke. A QPT egy teljesen más jogi személy, egy másik kibocsátó. A QPT Ingatlankötvény-programja 2001 és 2012 között futott, a cég valamennyi hitelezőjének kötvényéből adódó tőkekövetelést és a hozamokat legkésőbb 2012-ben visszafizette. Az utolsó Ingatlankötvény hozamai és kamatai visszafizetése után a kibocsátó QPT még további több, mint 3 évig fizetőképes maradt, valamennyi további hitelezőjét is kifizette még három évig. A QPT valamennyi Ingatlankötvény-tulajdonost kifizette, így ezek a követelések megszerzett tulajdonná váltak.

Annak az Ingatlankötvények vonatkozásában nincs lényegi relevanciája, hogy a QPT 2015. dec. 12-én ugyancsak felszámolási eljárás alá került. Az Ingatlankötvényeket, a tőkét és a kamatokat már több mint három évvel korábban visszafizette az utolsó fillérig. Nincs olyan bírósági ítélet, ami kimondta volna, hogy a QPT-nél is bűncselekmény történt volna¹⁶. Ugyan bírósági ítélet a Quaestor Hrirura ügyében sincs, de ott a kibocsátó nyilvánvalóan nem tudott elszámolni a kötvények ellenértékével. A QPT az utolsó fillérig el tudott ugyanezzel számolni, és ismételten hangsúlyozzuk, hogy nincs olyan bírósági ítélet, ami szerint ezt bűncselekményből származó pénzzel tudta csak megtenni. Ez lényegi különbség.

Utalni szeretnénk arra, hogy az AB gyakorlata szerint nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkényes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít.

¹⁶ [redacted] fővárosi legfőbb ügyész arról beszélt a Quaestor vádirat benyújtása kapcsán tartott 2016. feb. 5-i sajtótájékoztatóján, hogy „[a]z első vádpont szerint a vádlottak a Quaestor Értékpapír Zrt. sérelmére 46,6 milliárd forintnyi értékpapírt tulajdonítottak el 2007-2012 között”. Vagyis a benyújtott vádirat sem állítja, hogy 2007 előtt (amely évben a Quaestor Hrirura-t alapították) bűncselekmények történtek volna a Quaestornál. A Törvény azonban hatásában elvonni rendeli a (3) Indítványozó 2001-ben vett QPT Ingatlankötvények teljes hozamát is, beleértve a 2001-2007 év hozamait is, ugyanis azokat is csak 2011-ben írták jóvá az Indítványozó számláján.

A második lényeges különbség:

A törvényjavaslat általános indoklása „[e]gyes évtizedek óta zajló visszaélések[ről]” beszél. A piramisjátékok közös jellemzője, hogy a követelések exponenciálisan nőnek. Más szemszögből nézve tehát eleinte még kicsi bűncselekmény által érintett érték, esetünkben tehát eleinte kicsi a fiktív, és igen nagy a valós kötvények aránya. 2001-ben, ha volt is már fiktív kibocsátás (amit bíróság nem mondott ki), annak az aránya még igen kicsi volt, különben a Quaestor sokkal hamarabb bedőlt volna.

Emiatt viszont hatványozottan igaz a fentebb az 5. pontban a fiktív és a nem fiktív kötvényesek azonos módon történő kezeléséről írt érvek, mert a (3) Indítványozó által 2001-ben vásárolt QPT Ingotlankötvények esetén (amik 2011-ben jártak le, és fizettek kamatot) csak igen alacsony fiktív kötvényarány lehetett, ha egyáltalán voltak már fiktív kötvények a Quaestor cégcsoporton belül akkor is, ami nem is bizonyított.

A harmadik lényeges különbség:

A Quaestor Hrutira kötvények éves kamatkuponnal rendelkeztek, a hozamokat minden évben jóváírták az ügyfelek pénzeszámláján. Mivel a Quaestor Hrutira Zrt-t 2007-ben alapították, az éves kamatfizetés miatt hozamot először 2008-ban fizetett, de ezek a befektetések nem lehettek 2007-nél régebbiek. A QPT Ingotlankötvények azonban a Quaestor Hrutira kötvényekkel szemben nem rendelkeztek évi kamatkuponnal, hozamot egy összegben a kötvény lejártakor, 10 év futamidő után fizettek. Emiatt viszont egy 2011-ben lejárt, és hozamot 2011-ben fizető kötvény esetében valamennyi 2001-től felhalmozott hozamot le kell vonni a Törvény 16. § (4) bekezdése szerint, mert azt 2011-ben írták jóvá. Az egyszeri, a 10 éves befektetési periódus végén történő hozamjóváírás történhet meg az, hogy pl. az (3) Indítványozó Pénz-számla kivonatából ellenőrizhetően 2012.01.30-i, illetve 2012.01.31-i QPT kötvény visszaváltásainál a kamat meghaladta a tőke-visszafizetést (2012.01.30-án: 90 000 Ft. tőke, 156 240 Ft. kamat, 2012.01.31-én 307 000 Ft. tőke, 533 143 Ft. kamat).

A (3) indítványozó 2001. szept. 5-én vásárolt először QPT Ingotlankötvényt. Ezek 10 éves futamidejű kötvények voltak, amik 2011-ben fizettek egy összegben kamatot, ami a Törvény 16. § (4) bekezdése szerint a kárrendezésből levonandó. Az indítványozó folyamatosan rendelkezett QPT Ingotlankötvényekkel a kötvényprogram 2012-es befejezéséig, ami után viszont Quaestor Hrutira kötvényekbe fektette az Ingotlankötvényekből kapott tőkejóváírást és a hozamokat. Vagyis a törvény az Indítványozó esetében megvalósulását tekintve a 2001-től 2015-ig terjedő 14 év hozamait rendeli levonni, hiszen a 2001-ben vásárolt QPT Ingotlankötvény egy összegben 2011-ben fizetett kamatot, ahol már a hozamlevonás rendkívül hosszú időtartama felveti az arányos teherviselés sérelmét. Ez a másik ok, ami miatt az indítványozó 76 milliós követelés ellenére nulla kárrendezésben részesül. Ismételten fel kívánjuk hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy a 14 évből a 2001-2007 közötti időszakban a benyújtott vádirat szerint sem történt még a Quaestornál bűncselekmény. A Törvény nem kezeli különbözőként a (3) Indítványozó 2001-2006-os befektetéseit, amivel diszkriminálja az Indítványozót. Itt is hivatkozni szeretnénk arra, hogy az AB gyakorlata szerint nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkényes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése

E kérdésben érintett: Különösen súlyosan és bizonyítható módon a (3) Indítványozó, kisebb mértékben és a Kárrendezési Alap nem részletezett hozamlevonása miatt nem bizonyíthatóan, csak sejthető módon több további indítványozó

10. A törvényes kamat illetve az infláció kérdése

A pénz vásárlóértéke 2007-ben¹⁷ magasabb volt, mint 2015-ben, a Quaestor bedőlésekor, vagyis Törvény különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre, az inflációra való tekintet nélkül 2007-ben és 2015-ben nyitott befektetői pozíciók esetén) azonos szabályozásban részesít, amikor sem törvényes kamattal, sem inflációval nem számol a Törvény.

Ez a vásárlóerő különbség azonban hatványozottan igaz a QPT Ingatlankötvények esetén, amelyek hozamait hatásában 2001-től rendeli levonni a Törvény. Fel kívánjuk hívni a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy ezekben az években még a mainál lényegesen magasabb, akár kétszámjegyű infláció is volt hosszú éveken keresztül, vagyis 100 Ft. lényegesen magasabb vásárlóerővel rendelkezett, mint 2015. ápr. 22-én, vagy 2016-ban, amikor a Törvény szerint a kifizetések meg fognak történni.

Ez lényeges különbség. A Törvény nem kezeli különbözőként a (3) Indítványozót, aki 2001-ben nyitotta befektetői pozícióit egy lényegesen erősebb forint mellett a Quaestornál, és akitől most a Quaestor Ingatlankötvények hozamait a Törvény hatásában 2001. szept. 5-étől levonni rendeli (lásd a (3) Indítványozó Pénz-számla kivonatát).

Itt is hivatkozni szeretnénk arra, hogy az AB gyakorlata szerint nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkéntes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 16. § (4) bekezdése, mivel nem veszi figyelembe, hogy a jóváírt hozamok jelentős része az inflációt kompenzálja.

E kérdésben érintett: Különösen súlyosan a (3) Indítványozó, kisebb mértékben valamennyi többi indítványozó.

II.

Az Alaptörvény XIII. cikkének sérelme

Az Alaptörvény XIII. cikke szerint:

„(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet”.

¹⁷ Valamennyi Quaestor Hrutira kötvény éves kamatozású volt, vagyis 2008. jan. 1. és 2008. dec. 31 között a már 2007-ben megvásárolt kötvényekre írtak jóvá hozamot.

Az Alkotmánybíróság a tulajdonkorlátozással kapcsolatban több alkalommal is utalt az értékgarancia és a közérdekűség követelményének fontosságára. Ebből adódóan levonható az a következtetés, hogy az *értékgarancia elvét kell érvényesíteni*, amikor a közérdekből történő korlátozás súlyosnak minősíthető, mert a kisajátításhoz hasonló állapothoz vezet a dolog konkrét elvonása nélkül [64/1993. (XII. 22.) AB határozat], vagyis *az érintettet egyenlőtlen és elfogadhatatlan áldozat meghozatalára kényszeríti*, és ezzel súlyosan beavatkozik a tulajdon védelméhez való jogába.

Ezen túlmenően nem alkotmányos az Alkotmánybíróság szerint az olyan szabályozás, amikor a tulajdonkorlátozás a közérdekkel nem arányos [64/1993. (XII. 22.) AB határozat], ami ebben az esetben megvalósul.

1. A Törvény 15. § (4) bekezdés alapján történő teljes követelésről való lemondás miatti tulajdonjog sérelem

1.a. 30 millió felett

A Törvény 16. § (3) bekezdése 30 millióban maximálja a kárrendezés alapjának maximumát, viszont a 15. § (4) bekezdés a teljes követelésről lemondást az Alap javára. Ez azt jelenti, hogy a teljes követelés 30 millió feletti részéről úgy mondatja le a (3) és (7) indítványozókat, hogy a követelésük ezen részére semmiféle kárrendezést nem állapít meg, ezt figyelembe sem veszi a kárrendezés számításakor.

Ezt a követelésrészt tulajdonképpen hatásában kisajátítja, még hozzá kártalanítás nélkül, ami álláspontunk szerint az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdés közvetlen sérelmét jelenti. Utalni szeretnénk arra, hogy az Alapra átszállt követelések prioritását a Törvény 17. § (2) bekezdése megemeli, ami viszont kiüresíti a 13. § (5) bekezdésben biztosított kérelem visszavonási jogot, mert a károsult megtérülési esélyét a felszámolási eljárás során gyakorlatilag a nullára csökkenti, ha kilépnek a kárrendezésből, és az egyéni érdekérvényesítést választják. Vagyis a kárrendezésben való részvétel hatásában kényszerként jelenik meg a formális kilépési lehetőség ellenére, a felszámolási eljárásban a Törvény az Indítványozókat hátrányos helyzetbe hozza, ami miatt onnan megtérülésre gyakorlatilag nem számíthatnak.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 15. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: (3) és (7) indítványozók

1.b. A BEVA kárrendezésben megtérült követelés hozamainak erejéig

A Törvény a BEVA által biztosított kárrendezésen felül biztosít sajátos kárrendezési rendszert, azonban a BEVA kárrendezést is megtartja a BEVA szabályok szerinti összeghatárig, amit az is kifejez, hogy a kárrendezés összegéből a Törvény 16. § (5) és (6) bekezdése levonni rendeli a BEVA által kifizetett kártalanítást.

A Törvény a BEVA kárrendezés erejéig nem fizet kárrendezést (azt a BEVA „biztosítás” fedezi), ezt levonja a kárrendezés összegéből (a káronszerzés elkerülése miatt ez feltétlenül szükséges is), majd levonja az ehhez tartozó hozamokat is a kárrendezés számítása során (ami az ex gratia jellegű juttatás során a törvényhozót megillető nagy mértékelési jogkört tekintve talán nem alaptörvény-ellenes). A Törvény tehát a BEVA kárrendezés során megtérült követelés hozamait is kizárja a kárrendezés köréből, ahhoz semmilyen kárrendezést nem rendel.

A törvény 15. § (4) bekezdése tulajdonképpen hatásában ezt a követelésrészt is kisajátítja (a BEVA kártalanításhoz tartozó megtérült követelésrész hozamait), még hozzá kártalanítás nélkül, ami álláspontunk szerint az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdés közvetlen sérelmét jelenti.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 15. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: valamennyi indítványozó

2. Az Alapra átszállt követelések hitelezői igénybejelentése

Azzal, hogy a Kárrendezési Alap utólag, a 40 napos határidőn túl is úgy be tud jelentkezni a Quaestor Értékpapír Zrt. felszámolási eljárásába, úgy, mintha a követelések eredeti jogosultjai azt megtették volna (amint azt az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét kifejtő fejezetben leírjuk), azzal a Quaestor károsult kör, így az Indítványozók tulajdonjogát sérti:

- Az (1) és (3) nulla kárrendezésben részesülő károsultak hátrányba kerülnek a felszámolási eljárás során, függetlenül attól, hogy beadtak-e a QÉP-hez az eljárás megindulásától számított 40 napon belül hitelezői igénybejelentést, vagy nem.
 - Ha igen, akkor a saját kielégítési osztályukon belül a hitelezői igény megnő, amivel a saját megtérülésük százaléka csökken. Teljes megtérülés ugyanis reálisan nem várható. (visszaható hatály, tulajdonjog sérelme, mert az hiteligenyét időben bejelentő károsult kielégítési osztályában az összkövetelés megnő)
 - Ha nem nyújtottak be hitelezői igényt a már lejárt 40 napos határidőn belül, akkor most a Törvény ezt csak a Kárrendezési Alapnak biztosítja utólagos lehetőségként, vagyis az indítványozók ilyen esetben 40 napon túl bejelentett hitelezői igénye előtti kielégítési sorrendben az Alap egy jelentős tétel fog megjelenni, amely miatt a saját a kielégítési sorrendben hátrébb lévő hitelezői igényük vélhetően nulla megtérülésű lesz.
- A többi nem nulla kárrendezésben részesülő indítványozó a nullás kárrendezésű (1) és (3) indítványozókhöz hasonlóan, ha az alacsony megtérülés miatt a kárrendezési igényüket a Törvény 13. § (5) bekezdésében biztosított jogukkal élve visszavonják.

Különösen súlyossá teszi a tulajdonjog sérelmét, hogy a nullás kárrendezésben részesülőktől, így az (1) és (3) indítványozóktól von el tulajdon, oly módon, hogy olyan károsultak megtérülési esélyét rontja a felszámolási eljárás során. Ismételten utalni szeretnénk a fent már kifejtett évrre, miszerint az Alapra átszállt követelések prioritását a Törvény 17. § (2) bekezdése megemeli, ami viszont kiüresíti a 13. § (5) bekezdésben biztosított kérelem visszavonási jogot. Vagyis a kárrendezésben való részvétel a gyakorlati megvalósulását tekintve korántsem önkéntes, ugyanis egyéni érdekérvényesítés esetén pontosan a Törvény 17. § (2) bekezdése miatt nem számíthat a károsult a felszámolási eljárás során semmiféle megtérülésre.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: a Törvény 17. § (2) bekezdése
E kérdésben érintettek: Különösen súlyosan az (1) és (3) indítványozók, illetve mindazon további indítványozók, akik az egyéni érdekérvényesítés útját választják, illetve azon indítványozók, akik a számukra esetleg jobb megtérüléssel kecsegtető egyéni érdekérvényesítést azért nem választják, mert az Alapra átszállt követelések prioritásának megemelése miatt nem számíthatnak reális megtérülésre, és emiatt inkább a Törvény szerinti kárrendezést választják.

3. A tőkésüket és hozamait korábban felvevő, majd később ismét a Quaestornál pénzt elhelyező károsultak tulajdonjogának sérelme

Az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét tárgyaló bekezdésünkben már részletesen leírtuk a (4) és (5) indítványozók esetét, akik 2014. aug. 14-én bezárták a TBSZ számláikat, és tőkésüket és a hozamaikat teljes mértékben elutalták a Quaestortól. Álláspontunk szerint ez az összeg feltétlenül megszerzett tulajdonná vált.

Ismételten felhívjuk a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét a TBSZ számla megszüntetését rögzítő okiraton szereplő kitételre, miszerint a „[s]zerződő felek kijelentik, hogy egymással teljes körűen elszámoltak, egymással szemben követelésük, igényük nincs.”

A Törvény 16. § (4) bekezdése ezt a megszerzett tulajdont, illetve ennek hozamokból származó részét is bevonni rendeli a kárrendezés alapját csökkentő tételek közé, amivel véleményünk szerint megszerzett tulajdont von el, ami álláspontunk szerint az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdés közvetlen sérelmét jelenti.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 16. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: (4) és (5) indítványozók

III.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme – jogállamiság elve (visszaható hatály problematikája) és a jogalkotói hatalommal való visszaélés

1. A visszaható hatály tiltott alkalmazása

**Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:
„1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”**

Figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény e szabálya (az állam elnevezésétől eltekintve) szó szerint egyezik az Alkotmány jogállamra vonatkozó előírásával, az Alkotmánybíróság gyakorlatából eredő elvárások az Alaptörvény érvényesítésekor is figyelembe veendőek.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alkotmányjogi panaszindítvány esetében a jogállamiság/jogbiztonság alaptörvényi szabályára való hivatkozást csak abban az esetben fogadja el érvelésként, ha a hivatkozás ennek az alaptörvényi elvnek vagy a jogszabály alkalmazásához való kellő felkészülési időre vonatkozó elvárással, vagy a visszaható hatály tilalmának sérelmével függ össze.

Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatos gyakorlata szerint – amit a 32/2012. (VII. 4.) AB határozatban megerősített – a személyek „körülményeit hátrányosan érintő visszaható hatályú jogalkotás (vagyis a jogszabály kihirdetését megelőző időre való kötelezettség-megállapítás) a jogbiztonságot sérti, a jogalanyok ugyanis nem tudják magatartásukat a jog előírásaihoz igazítani. [Lásd például 37/2011. (V. 10.) AB határozat.] Az Alkotmánybíróság az 57/1994. (XI. 17.) AB határozatában megállapította, hogy *valamely jogszabály a visszaható hatály tilalmát sérti akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszaható hatállyal történt, de a jogszabály rendelkezéseit a jogszabály hatályba lépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.* (ABH 1994, 316, 324.)”

A Törvény 16. § (4) bekezdés szerint „A kárrendezésre jogosult részére fizetendő ellenérték meghatározása során a (3) bekezdés szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-jétől az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot.”

1.a. Visszamenőleges joghatály lejárt iratokhoz

A szabályozás hátrányos helyzetbe hozza a károsultak nagy részét, mivel korábban semmilyen előírásból nem kellett azzal számolniuk, hogy az iratokat 2008 január 1-ig visszamenőleg meg kellett volna őrizniük. Számos esetben ez teljesen indokolatlan lett volna (például lezárt ügyletek vonatkozásában, az (1) Indítványozó pl. az adásvételi szerződések lejárt joghatálya miatt nem őrizte meg azokat lejárt és jóváírt követeléseiben), más esetben pedig az iratok egyéb okból nem állnak rendelkezésre (mint pl. a (6) Indítványozó esetében, ahol a Quaestor debreceni irodájában rutineljárás keretében zúzták be a lejárt szerződéseket). De facto tehát azért kerül hátrányosabb helyzetbe az okiratokat nem megőrző személy, mert a törvény 2016-ban a 2008-as állapotokat veszi alapul, amire nem készülhettek az érintettek, így rájuk nézve ténylegesen visszamenőlegesen keletkezik hátrányos helyzet. Emiatt nem tud a gyakorlatban az (1) és a (6) Indítványozó bírósághoz fordulni, akik mindketten vitatják az Alap kárrendezési határozatában szereplő levont hozamokat, de azt saját nyilvántartásból ellenőrizni nem tudják.

A Törvény előírása tehát visszamenőlegesen iratmegőrzési kötelezettséget keletkeztet, ami a jogállamiság elvéből levezethető, visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás elvét sérti.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 16. § (4) bekezdése

E kérdésben érintett: (1) és (6) indítványozók

1.b. Az Alapra átszállt követelések hitelezői igénybejelentése

Az Alaptörvény XV. cikk és XIII. cikk sérelmeit bemutató esetek között már részletesen leírtuk, hogy a Törvény 17. § (2) bekezdése hatásában visszaható hatályú jogalkotást valósít meg, és azért okozza az ott felsorolt sérelmeket az Indítványozóknak. A Törvény 17. § (2) bekezdése tehát sérti az Alaptörvény XV. és XIII. cikkeit is, de az alapsérelem 17. § (2) bekezdés visszaható hatályában van, ami az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét jelenti, az Alaptörvény egyéb cikkeinek korábban ismertített sérelme már csak következmény.

Szeretnénk a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét felhívni a már idézett 57/1994. (XI. 17.) AB határozatra.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 17. § (2) bekezdése

E kérdésben érintett: Különösen súlyosan az (1) és (3) indítványozók, de a korábbiakban már kifejtett módon kisebb mértékben valamennyi további Indítványozó is.

2. A jogalkotói joggal való visszaélés problematikája

Az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott a jogalkotói joggal (hatáskörrel) való visszaéléssel, alapvetően a jogállamiság és a jogbiztonság elvére vetítve az ebből eredő visszaállásokat. A 31/1998. (VI. 25.) AB határozatban a testület kimondta, hogy „a demokratikus jogállamokban – így hazánkban is – a joggal való visszaélés tilalmának érvénye nem szorítkozik egyetlen jogágra, hanem e tilalom – az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában – az egész jogrendszerben érvényre jut. A Magyar Köztársaságban az említett tilalomnak az egész jogrendszerre kiterjedő általános érvénye közvetlenül az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből vezethető le”. „A kifejtetteknek megfelelően érvényesül a joggal való visszaélés tilalma a közjogban is, ahol e tilalom egyaránt irányadó a jogalkotó szervek, a jogalkalmazó szervek, illetőleg az ügyfelek magatartására”.

A rendeltetészerű jogalkotás követelményével kapcsolatban az Alkotmánybíróság a 18/2008. (III. 12.) AB határozatában megerősítette, amit imént idézett döntésében kimondott, mégpedig a közjogra is kiterjedően.

A 31/1998. (VI. 25.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a jogalkotói hatalommal való visszaélés körében kialakult eddigi gyakorlatát nem ítélte olyan széles körűnek, amely elegendő alapul szolgálna e fogalom alkotmányos követelménybe foglalt egzakt meghatározására. Mindazonáltal a testület kimondta: az eddigi döntések is alapul szolgálnak annak az általános érvényű következtetésnek a levonására, hogy mivel a joggal való visszaélés tilalmának forrása az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése, *alkotmányellenes az olyan rendelkezés is, amely amiatt ütközik az említett tilalomba, mert a jogalkotó valamely jogintézményt nem annak jogrendszeren belüli rendeltetése szerinti célra használt fel.*

Az Alkotmánybíróság ugyanebben a döntésében azt is megállapította: *a törvényalkotót is köti a jogalkotói hatalommal való visszaélés tilalma.* Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a joggal való visszaélés tilalmának közjogi alkalmazása során valamely jogintézmény nem rendeltetészerű alkalmazását tekintette a tilalom megsértésének [31/1998. (VI. 25.) AB határozat, 29/2005. (VII. 14.) AB határozat, 18/2008. (III. 12.) AB határozat].

Jelezzük: a hozamszámítás 2008. január 1-i időponttól induló előírása a károsultak egy részére nézve teljesíthetetlen elvárások megfogalmazásával (a visszaható hatályra ráerősítve) sérti a jogalkotói joggal való visszaélés Alkotmánybíróság által megfogalmazott tilalmát is.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 16. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: valamennyi Indítványozó, különösen (1) Indítványozó, (6) Indítványozó.

IV.

Az Alaptörvény XXVIII. cikke (7) bekezdésének sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

A Törvény 15. § (4) bekezdése szerint „(4) A kárrendezésre jogosult teljes követelése, a követelés biztosítékai, valamint a követeléshez kapcsolódó igények – ide értve a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése, illetve az egyéb kártérítés iránti igényeket is – az ellenérték megfizetésével egyidejűleg e törvény erejénél fogva az Alapra szállnak át.”

A Törvény e rendelkezése tehát csak akkor teszi lehetővé a kárrendezésben való részvételt, ha a kárrendezésre jogosult „lemond” a későbbi jogérvényesítésről.

Az Alkotmánybíróság a 1036/D/2005. AB határozatban (2010) – korábbi gyakorlatát megerősítve – kimondta: az 1282/B/1993. AB határozatában (ABH, 1994, 675, 679-80., a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében biztosított alapjog negatív oldalából, a bírósághoz fordulás jogának negatív aspektusából és a szerződési szabadság alkotmányos jogából következik, hogy a szerződő feleknek joguk van arra, hogy egyező szerződési akarattal bizonyos jogszabály által biztosított lehetőségekről kifejezetten lemondjanak, illetőleg a törvényes lehetőségek igénybevételét – amennyiben azok nem feltétlen érvényesülést kívánó rendelkezések – megállapodásukkal kifejezetten kizárják. Vagyis az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében biztosított alapjog negatív oldalát – a bírósághoz fordulás jogáról való lemondást – a szerződő felek a szerződés elemévé is

tehetik. A bírósághoz fordulás alapjogának lényegéhez tartozik e jogról való lemondás szerződésbe foglalhatósága is valamely konkrét jogviszonyban vagy eljárásban. A feleknek ez a joga az Alkotmány 57. § (1) bekezdésébe foglalt bírósághoz fordulás alapjogának negatív oldalából következik, amelynek alapján a szerződés tartalmává tehetik azt a rendelkezést is, hogy e jogukkal nem élnek, e jogukról kifejezetten lemondanak. ... a bírói út igénybevételéhez való alkotmányos jog [Alkotmány 57. § (1) bekezdés] magába foglalja annak szabadságát is, hogy a fél e jogával ne éljen, arról egy konkrét jogviszonyban szerződéssel kifejezetten lemondjon.

Jelen esetben azonban hangsúlyozandó, hogy nem szerződő felek önkéntes lemondásáról, hanem törvényi „kényszerről” beszélünk, ami egyrészt alapvető jogot korlátoz (még, ha formálisan marad is választási lehetőség, de lásd, hogy a 17. § (2) bekezdésében megvalósuló visszamenőleges hatályú rendelkezés gyakorlatilag kiüresíti a 13. § (5) bekezdésben biztosított kérelem visszavonási jogot, mert a károsult megtérülési esélyét a felszámolási eljárás során az Alap követelésének prioritását megemelő szabály gyakorlatilag lenullázza), illetve az nem felel meg az alapjogkorlátozás feltételeinek (a Törvény általi, jogról való lemondás nem szükséges, másrészt a cél alapjogkorlátozás nélkül is biztosítható). Mivel a szükségtelenség alátámasztható, az arányosság kérdésének vizsgálatára nincs is szükség (voltaképpen lehetőség sem).

Jelezzük egyben, hogy a diszkriminatív számítási mód e tekintetben is eltérő helyzetet eredményez a károsultak között, mivel a jelentősebb kifizetésre számíthatók várhatóan készségesebben mondanak le a jogérvényesítésről, míg a kisebb összegű vagy semmilyen kifizetésre nem számíthatók inkább élnek a bírósági út hosszadalmas és bizonytalan lehetőségével.

Utalunk arra is, hogy az Alkotmánybíróság korábban megállapította az a tulajdonkorlátozás, amely a tulajdonos jogi autonómiáját annak beleegyezése nélkül egyoldalúan úgy korlátozza, hogy az a kártalanítási igény érvényesítésére vonatkozó jogalap keletkezését kifejezetten megtiltja, aránytalanul tulajdonkorlátozó.¹⁸ Talán ez is megfontolandó érv a jogérvényesítés korlátozásával (és ekként a tulajdonosi jogok érvényesítésével) szemben.

Az alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezés: A Törvény 15. § (4) bekezdése
E kérdésben érintett: valamennyi Indítványozó.

E. ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

Az indítványunkban foglalt érvek alapján kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a támadott szabályok alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és azokat semmisítse meg.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdésének megfelelően kijelentjük, hogy jelen alkotmányjogi panasz nyilvánosságra hozatalához **hozzájárulunk**. Kijelentjük továbbá, hogy az indítványunkban szereplő személyes adataink nyilvánosságra hozatalához **nem járulunk hozzá**.

Az Alkotmánybíróság Ügyrendjétől szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat (a továbbiakban Ügyrend) 27. §-a alapján indítványomhoz csatolom az ügyfeleim által adott, az Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozó meghatalmazást.

Mellékletek:

(1) Indítványozó

¹⁸ 34/2015. (XII. 9.) AB határozat, Indokolás [55]

- (1)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (1)/2 Quaestor számlaszerződés – 3 oldal
- (1)/3 Quaestor adásvételi szerződések – 3 x 1, összesen 3 oldal
- (1)/4 A felszámoló PSFN egyenlegközlője – 1 oldal
- (1)/5 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 4 oldal
- (1)/6 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nullás) – 2 oldal

(2) Indítványozó

- (2)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (2)/2 Quaestor számlaszerződés – 3 oldal
- (2)/3 Quaestor TBSZ számlaszerződés – 3 oldal
- (2)/4 Quaestor letéti igazolás – főszámla – 2010. márc. 10. – 1 oldal
- (2)/5 Quaestor letéti igazolás – TBSZ – 2010. márc. 10. – 1 oldal
- (2)/6 Pénz-számla kivonat – 2010. márc. 10. – 1 oldal
- (2)/7 A felszámoló PSFN egyenlegközlője – 2 oldal
- (2)/8 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 4 oldal
- (2)/9 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nem nullás) – 2 oldal

(3) Indítványozó

- (3)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (3)/2 Quaestor számlaszerződés – 3 oldal
- (3)/3 Quaestor TBSZ számlaszerződés 2011– 3 oldal
- (3)/4 Quaestor TBSZ számlaszerződés 2012– 3 oldal
- (3)/5 Adásvételi szerződések– 28 x 1 oldal
- (3)/6 Pénz-Számla kivonat (2001.03.20-2012.08.17) – 4 oldal
- (3)/7 Pénz-Számla kivonat (2012.01.01-2014.08.04) – 3 oldal
- (3)/8 A felszámoló PSFN egyenlegközlője – 1 oldal
- (3)/9 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 2 oldal
- (3)/10 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nullás) – 2 oldal

(4) Indítványozó esetében

- (4)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (4)/2 Quaestor számlaszerződés – 3 oldal
- (4)/3 Quaestor TBSZ számlaszerződés– 3 oldal
- (4)/4 TBSZ megszüntetése – 1 oldal
- (4)/5 Készpénzáttalási megbízás – 1 oldal
- (4)/6 Adásvételi szerződések– 2 x 1 oldal
- (4)/7 A felszámoló PSFN egyenlegközlője – 1 oldal
- (4)/8 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 4 oldal
- (4)/9 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nem nullás) – 2 oldal

(5) Indítványozó esetében

- (5)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (5)/2 Quaestor számlaszerződés – 3 oldal

- (5)/3 Quaestor TBSZ számlaszerződés – 3 oldal
- (5)/4 TBSZ megszüntetése – 1 oldal
- (5)/5 Elszámolás a TBSZ megszüntetése után – 1 oldal
- (5)/6 Készpénzátutalási megbízás – 1 oldal
- (5)/7 Adásvételi szerződések – 3 x 1 oldal
- (5)/8 A Quaestor által kiadott számlakivonat – 2015. márc. 19. – 1 oldal
- (5)/9 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 4 oldal
- (5)/10 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nem nullás) – 2 oldal

[redacted] [(6) Indítványozó] esetében

- (6)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (6)/2 A felszámoló PSFN egyenlegközlője – 1 oldal
- (6)/3 A bennragadt kötvények adásvételi szerződései – 2 x 1 oldal
- (6)/4 A PSFN által kiadott hozamigazolás a 2015-ös évre
- (6)/5 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 2 oldal
- (6)/6 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nem nullás) – 2 oldal

[redacted] [(7) Indítványozó] esetében

- (7)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (7)/2 Quaestor számlaszerződés – 3 oldal
- (7)/3 Adásvételi szerződések – 10 x 1 oldal
- (7)/4 A felszámoló PSFN egyenlegközlője – 1 oldal
- (7)/5 A Kárrendezési Alap kárrendezési határozata (nem nullás, jogi személy) – 3 oldal

[redacted] [(8) Indítványozó] esetében

- (8)/1 jogi képviselő meghatalmazása – 1 oldal
- (8)/2 Quaestor adásvételi szerződések – 2 x 1, összesen 2 oldal
- (8)/3 Quaestor letéti igazolás – 2015. márc. 11. – 1 oldal
- (8)/4 Az egykori Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának kárrendezési határozata – 4 oldal
- (8)/5 A Kárrendezési Alap értesítése a kárrendezési kérelem nyilvántartásba vételéről – 2 oldal

(9) Az IM válaszlevele az (1) Indítványozónak a QÉP ügyfelek helyzetéről és a hozamlevonásokról

Szolnok, 2016.05.04.

Tisztelettel:

